

Fortum Oyj

Osavuosisikatsaus
Tammi-syyskuu 2013

23.10.2013

Perinteisesti heikkoa kolmatta neljänestä rasitti myös erittäin pieni vesivoimatuotanto - kassavirta vahva

Heinä-syyskuu 2013

- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 166 (223) miljoonaa euroa, -26 %
- Liikevoitto oli 97 (226) miljoonaa euroa, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat -69 (3) miljoonaa euroa
- Osakekohtainen tulos oli 0,04 (0,14) euroa, -71 %, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat -0,05 (0,01) euroa
- Liiketoiminnan kassavirta oli yhteensä 414 (111) miljoonaa euroa, +273 %
- Lähes historiallisen pieni vesivoimatuotanto, 3,9 (6,3) TWh
- Sähkönmyynnistä on suojattu 65 % kalenterivuodelle 2014 hintaan 42 euroa/MWh ja 20 % kalenterivuodelle 2015 hintaan 41 euroa/MWh
- Venäjän investointiohjelman valmistuminen siirtyy muutamalla kuukaudella; valmis vuoden 2015 puoleenväliin mennessä
- Sähköntuotanto Inkoon hiilivoimalaitoksella loppuu

Tammi-syyskuu 2013

- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 1 114 (1 161) miljoonaa euroa, -4 %
- Liikevoitto oli 1 138 (1 251) miljoonaa euroa, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 24 (90) miljoonaa euroa
- Osakekohtainen tulos oli 0,84 (0,91) euroa, -8 %, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 0,03 (0,11) euroa
- Liiketoiminnan kassavirta oli yhteensä 1 460 (983) miljoonaa euroa, +49 %
- Tehostamisohjelma eteni hyvin suunnitelmien mukaan
- Sähkönsiirtoliiketoiminnan tulevaisuuden vaihtoehtojen selvitystyö eteni

Tunnuslukuja	III/13	III/12*	I-III/13	I-III/12*	2012*	LTM**
Liikevaihto, milj. euroa	1 148	1 140	4 466	4 325	6 159	6 300
Liikevoitto, milj. euroa	97	226	1 138	1 251	1 874	1 761
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa	166	223	1 114	1 161	1 752	1 705
Tulos ennen veroja, milj. euroa	23	150	970	1 043	1 586	1 513
Tulos/osake, euroa	0,04	0,14	0,84	0,91	1,59	1,52
Liiketoiminnan rahavirta, milj. euroa	414	111	1 460	983	1 382	1 859
Oma pääoma/osake, euroa			10,81	10,72	11,30	
Korollinen nettovelka (kauden lopussa), milj. euroa			7 897	7 764	7 814	
Osakkeiden määrä keskimäärin, tuhatta			888 367	888 367	888 367	

Tunnuslukuja	2012*	LTM**
Sijoitetun pääoman tuotto, %	10,2	9,5
Oman pääoman tuotto, %	14,6	14,4
Nettovelka/käyttökate (EBITDA)	3,1	3,2
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate (EBITDA)	3,2	3,3

*Osavuositarkastuksessa esitetyt vertailuluvut vuodelle 2012 on päivitetty eläkkeisiin liittyvän kirjanpito teknisen muutoksen johdosta. Katso sivu 4 sekä Liite 2.

** Viimeiset 12 kk

Yhteenveto näkymistä

- Fortumin tämänhetkisen arvion mukaan sähkön kysyntä Pohjoismaissa kasvaa tulevina vuosina keskimäärin 0,5 % vuodessa.
- Suunnitellut käyttöomaisuusinvestoinnit: 1,1–1,4 miljardia euroa vuonna 2013 ja 0,9–1,1 miljardia euroa vuonna 2014.
- Power-divisioonan suojaukset pohjoismaiselle tuotannolle: loppuvuodeksi 2013 tukkumyynnistä on suojattu 85 % hintaan 44 euroa/MWh, vuodeksi 2014 on suojattu 65 % hintaan 42 euroa/MWh ja vuodeksi 2015 on suojattu 20 % hintaan 41 euroa/MWh.
- Fortumin tavoitteena on saavuttaa noin 500 miljoonan euron vuosittainen liikevoittotaso (EBIT) Russia-divisioonassa vuoden 2015 aikana.

Fortumin talousjohtaja Markus Rauramo:

”Teollisuudenalallemme tunnusomainen kausivaihtelu näkyi kolmannen neljänneksen tuloksessamme. Tulosta rasittivat lisäksi erittäin pienet vesivoiman tuotantovolyymit, Inkon hiilivoimalaitokseen liittyvä arvonalentumistappio sekä suunnittelemattomat huoltoseisokit Venäjällä. Vertailukelpoinen liikevoitto oli epätydyttävällä tasolla - 166 miljoonaa euroa - mutta liiketoiminnan kassavirta oli kaikissa divisioonissa erittäin vahva, 414 miljoonaa euroa. Käynnissä oleva tehostamisohjelma, sisältäen divestoinnit ja kustannustason pienentämisen, on edennyt erittäin hyvin.

Sähkönkulutus Pohjoismaissa oli hieman alle edellisvuoden tason, 79 terawattituntia (TWh), vaikkakin muun kulutuksen kasvu hieman tasoitti teollisuuden kysynnän laskua. Venäjällä sähkönkysyntä kasvoi hieman ollen 230 TWh. Pohjoismaiden vesivarastot olivat neljänneksen lopulla alle pitkän aikavälin keskiarvon ja selvästi alle edellisvuoden ennätyskorkean tason. Sademäärät ovat olleet heikot Fortumin toiminta-alueilla. Tämä on painanut vesivoimatuotantoa poikkeuksellisen alas neljänneksen aikana, mikä vaikutti tulokseen negatiivisesti.

Liiketoimintaympäristö on edelleen haastava. Tämä ei koske vain energiayhtiöitä vaan koko taloutta. Fortumilla on hyvät edellytykset tarttua niihin mahdollisuuksiin, joita muuttuva liiketoimintaympäristö tarjoaa. Parannamme tehokkuuttamme, ja meillä on meneillään kasvua tukeva investointiohjelma. Kuluneen neljänneksen aikana vihittiin käyttöön kaksi uutta voimalaitosta: ensimmäinen suuren mittakaavan biovoimalaitos Jelgavassa, Latviassa, sekä kaasukombilaitos Nyagan GRES, Fortumin mittavin investointi Venäjällä. Toinen Nyaganin voimalaitoksen yksiköistä, Nyagan 2, on tällä hetkellä testikäytössä, ja arviomme mukaan se otetaan kaupalliseen käyttöön vuoden 2013 loppuun mennessä.

Venäjän hallitus on hiljattain muuttanut tavoitettaan nostaa kaasun hintaa 15 % vuodessa, jotta Venäjän kaasun hinta suhteessa Euroopan hintaan saavuttaisi pariteetin vuoteen 2018 mennessä. Nyt Venäjän talouskehitysministeriö ennustaa paljon alemmaa vuotuista korotusta. Russia-divisioonan tulokseen vaikuttavat mahdolliset kaasun hinnan, valuuttakurssien ja lainsäädännön muutokset. Nyt suunniteltu kaasun hintakorotus ja heikentynyt Venäjän rupla tekevät noin 500 miljoonan euron vuotuisen liikevoittotasotavoitteen (EBIT) saavuttamisen vuoden 2015 aikana Russia-divisioonalle haastavammaksi, mutta Fortum pyrkii vähentämään näitä negatiivisia vaikutuksia kaikin mahdollisin tavoin.

Arviointi sähköverkkoliiketoiminnan tulevaisuuden vaihtoehtojen selvittämiseksi etenee hyvin. Aiemman arviomme mukaisesti odotamme selvitystyön valmistuvan tämän vuoden loppuun mennessä.

Lokakuun alussa yli 700 institutionaalista sijoittajaa edustava Carbon Disclosure Project (CDP) arvioi Fortumin parhaimmaksi yritykseksi pohjoismaisessa ilmastoindeksissä. Indeksissä tarkastellaan yritysten suoriutumista ilmastoasioissa. Fortum on kuudetta vuotta mukana CDP:n pohjoismaisessa ilmastoindeksissä ja sai arvioinnissa kaikkien aikojen parhaimman tuloksensa - täydet sata pistettä. Arvostamme tunnustusta erittäin paljon, koska ilmastonmuutoksen hillitseminen on osa Fortumin strategiaa.

Toimintamme painopisteitä ovat jatkossakin asiakkaat, kestävä kehitys sekä turvallisuus. Olen luottavainen, että vuosi 2013 tulee olemaan kokonaisuutena Fortumille hyvä. Jatkamme toimintamme tehostamista, ja vähennämme näin ulkoisten olosuhteiden aiheuttamaa epävakautta.”

Tehostamisohjelma 2013–2014

Fortum käynnisti vuonna 2012 tehostamisohjelman ylläpitääkseen ja vahvistaakseen strategista joustavuuttaan sekä kilpailukykyään ja varmistaakseen yhtiön taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen myös jatkossa.

Tavoitteena on vahvistaa yhtiön rahavirtaa yli miljardilla eurolla vuosina 2013–2014. Tämä toteutetaan vähentämällä käyttöomaisuusinvestointeja 250–350 miljoonalla eurolla, myymällä ydinliiketoimintaan kuulumatonta omaisuutta noin 500 miljoonalla eurolla, vähentämällä toiminnan kiinteitä kuluja ja vapauttamalla käyttöpääomaa.

Käyttöomaisuusinvestointien arvioidaan vuonna 2013 olevan 1,1–1,4 miljardia euroa ja vuonna 2014 0,9–1,1 miljardia euroa. Vuoden 2014 lopussa yhtiön vuosittaisen kulutason, sisältäen kasvuprojektit, arvioidaan olevan noin 150 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2012.

Mikäli henkilöstövähennyksiä tarvitaan, Fortum pyrkii minimoimaan ne luonnollisen poistuman ja eläkkeelle siirtymisten kautta aina kun mahdollista. Tämän vuoksi tilannetta arvioidaan yksikkökohtaisesti.

Syyskuun 2013 lopussa Fortum oli myynyt ydinliiketoimintaan kuulumatonta omaisuutta noin 200 miljoonan euron arvosta osana tehostamisohjelmaa.

Raportointimuutos eläkkeitä koskevan IFRS-standardin päivityksen johdosta

Fortum otti käyttöön päivitetyn, eläkkeitä koskevan IFRS-standardin 1.1.2013. Muutos tehdään takautuvasti, ja näin ollen vertailuvuotta 2012 koskevat tiedot on oikaistu vastaavasti (lisätietoja liitteestä 2). Muutoksella ei ole olennaista vaikutusta Fortumin tulokseen tai taloudelliseen asemaan, mutta sillä oli 124 miljoonan euron negatiivinen vaikutus omaan pääomaan 1.1.2012. Päivitetyn standardin mukaiset vertailuluvut vuodelle 2012 on esitetty ensimmäisen neljänneksen osavuositarkastuksen liitteessä.

Taloudelliset tulokset

Heinä–syyskuu

Konsernin liikevaihto oli vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä 1 148 (1 140) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli yhteensä 166 (223) miljoonaa euroa, ja konsernin raportoitu liikevoitto oli yhteensä 97 (226) miljoonaa euroa. Fortumin raportoituun liikevoittoon vaikuttivat yhteensä -69 (3) miljoonalla eurolla kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitoikäytäntö sekä ydinjätehuolto-rahastoon liittyvä oikaisu (Liite 4).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli kolmannella neljänneksellä 4 (7) miljoonaa euroa. Osuus Hafslundin ja TGC-1:n voitoista perustuu yhtiöiden julkaistuun vuoden 2013 toisen neljänneksen osavuositarkastukseen (Liite 12).

Liikevaihto divisioonittain

Milj. euroa	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Power	495	506	1 706	1 696	2 415	2 425
Heat	214	205	1 126	1 151	1 628	1 603
Russia	210	203	805	711	1 030	1 124
Distribution*	219	225	791	756	1 070	1 105
Electricity Sales*	133	119	548	501	722	769
Muut	16	23	47	96	137	88
Nord Poolissa tehtyjen ostojen ja myyntien netotus	-92	-66	-378	-342	-503	-539
Eliminoinnit	-47	-75	-179	-244	-340	-275
Yhteensä	1 148	1 140	4 466	4 325	6 159	6 300

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Vertailukelpoinen liikevoitto divisioonittain

Milj. euroa	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Power	138	201	651	765	1 146	1 032
Heat	-14	-9	167	177	271	261
Russia	-15	-12	46	40	68	74
Distribution*	57	57	254	218	320	356
Electricity Sales*	13	9	41	29	39	51
Muut	-13	-23	-45	-68	-92	-69
Yhteensä	166	223	1 114	1 161	1 752	1 705

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Liikevoitto divisioonittain

Milj. euroa	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Power	43	205	643	787	1 175	1 031
Heat	-3	-10	180	225	344	299
Russia	-15	-12	46	51	79	74
Distribution*	75	58	272	227	331	376
Electricity Sales*	14	11	45	33	39	51
Muut	-17	-26	-48	-72	-94	-70
Yhteensä	97	226	1 138	1 251	1 874	1 761

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Tammi–syyskuu

Konsernin liikevaihto oli tammi-syyskuussa 4 466 (4 325) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli yhteensä 1 114 (1 161) miljoonaa euroa, ja konsernin raportoitu liikevoitto oli yhteensä 1 138 (1 251) miljoonaa euroa. Fortumin raportoituun liikevoittoon vaikuttivat yhteensä 24 (90) miljoonalla eurolla kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitoikäytäntö sekä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu (Liite 4).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 66 (26) miljoonaa euroa. Tulosparannus oli lähinnä TGC-1:n paremman tuloksen ansiota. Osuus Hafslundin ja TGC-1:n voitoista perustuu yhtiöiden vuoden 2012 neljännen ja vuoden 2013 ensimmäisen ja toisen neljänneksen julkaistuihin osavuositarkastuksiin (Liite 12).

Konsernin nettorahoituskulut olivat 234 (234) miljoonaa euroa. Nettorahoituskuluihin vaikutti negatiivisesti rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutos, joka oli 7 (16) miljoonaa euroa.

Tulos ennen veroja oli 970 (1 043) miljoonaa euroa.

Kauden verot olivat yhteensä 177 (196) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman mukainen veroprosentti oli 18,3 % (18,8 %). Veroprosentti ilman osakkuus- ja yhteisyritysten tulosta ja verovapaita myyntivoittoja oli 20,4 % (21,2 %).

Kauden tulos oli 793 (847) miljoonaa euroa. Fortumin osakekohtainen tulos oli 0,84 (0,91) euroa, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 0,03 (0,11) euroa osaketta kohti.

Vähemmistöosuus oli 47 (37) miljoonaa euroa. Tämä liittyy pääosin Tukholman kaupungin kanssa yhteisomistuksessa olevaan Fortum Värme Holding AB:hen, jossa Tukholman kaupungilla on 50% taloudellinen omistusosuus.

Taloudellinen asema ja rahavirta

Rahavirta

Tammi-syyskuun aikana liiketoiminnan rahavirta kasvoi 477 miljoonalla eurolla 1 460 (983) miljoonaan euroon, mikä johtui pääosin käyttöpääoman pienenemisestä 234 miljoonaa euroa, pienemmistä valuuttakurssieroista syntyneistä tappioista, 187 miljoonaa euroa, sekä matalammista maksetuista veroista, 94 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuusinvestoinnit vähenivät 42 miljoonalla eurolla 877 (919) miljoonaan euroon. Liiketoimintojen myynnistä saadut tulot olivat yhteensä 145 (315) miljoonaa euroa. Rahavirta ennen rahoituseriä, ts. osingonjakoa ja rahoitusta, kasvoi 325 miljoonalla eurolla 670 (345) miljoonaan euroon. Vahva Ruotsin kruunu tammi-syyskuussa vaikutti rahavirtaan negatiivisesti; valuuttakurssieroista syntyi tappioita, jotka liittyivät Fortumin ruotsalaisten tytäryhtiöiden lainoja suojaavien valuutanvaihtosopimusten jatkamiseen. Kurssierojen yhteisvaikutus oli -46 (-233) miljoonaa euroa.

Katsauskauden aikana (19.4.2013) maksettiin yhteensä 888 miljoonaa euroa osinkoja. Osingonmaksuun käytettiin rahoja ja pankkisaamia.

Yhtiön varat ja sijoitettu pääoma

Taseen loppusumma pieneni 731 miljoonalla eurolla 23 830 miljoonaan euroon (vuoden 2012 lopussa 24 561). Pitkäaikaiset varat laskivat 227 miljoonalla eurolla 21 667 miljoonasta eurosta 21 450 miljoonaan euroon. Pääosa laskusta, 179 miljoonaa euroa, liittyi käyttöomaisuus-hyödykkeiden arvon alenemiseen, mikä johtui Venäjän ruplan, Ruotsin kruunun ja muiden valuuttojen heikkenemisestä sekä johdannaisten tasearvojen pienenemisestä 129 miljoonalla

euolla. Muut pitkäaikaiset varat nousivat 81 miljoonaa euroa. Lyhytaikaiset varat vähenivät 504 miljoonalla euolla 2 380 miljoonaan euroon. Väheneminen liittyy pääosin myynti- ja muiden saamisten pienentymiseen 529 miljoonalla euolla. Vaikutusta tasoitti rahojen ja pankkisaamisten lisäys 132 miljoonalla euolla.

Sijoitettu pääoma pieneni 207 miljoonalla euolla ja oli 19 213 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa 19 420). Lasku johtui taseen loppusumman pienenemisestä 731 miljoonalla euolla ja korottomien velkojen vähentymisestä 524 miljoonalla euolla.

Oma pääoma

Oma pääoma oli 10 221 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa 10 643), josta emoyhtiön omistajien osuus oli 9 601 miljoonaa euroa (10 040) ja määräysvallattomien omistajien osuus 620 (603) miljoonaa euroa.

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta laski 439 miljoonaa euroa. Lasku johtuu pääosin 888 miljoonan euron osingonmaksusta, kauden tuloksesta joka oli 746 miljoonaa euroa. Muuntoerojen vaikutus oli -321 miljoonaa euroa.

Rahoitus

Nettovelka kasvoi vuoden 2013 tammi-syyskuussa yhteensä 83 miljoonalla euolla 7 897 miljoonaan euroon (vuoden 2012 lopussa 7 814), pääasiassa johtuen huhtikuun 888 miljoonan euron osingonmaksusta.

Tammi-syyskuun aikana Fortum Oyj laski liikkeelle uusia pitkäaikaisia lainoja sekä euroissa että Ruotsin kruunuissa yhteensä noin 760 miljoonalla euolla (Liite 14).

Syyskuun 2013 lopulla konsernin likvidit varat olivat 1 095 (vuoden 2012 lopussa 963) miljoonaa euroa mukaan lukien OAO Fortumin rahat ja pankkisaamiset, joiden yhteenlaskettu arvo on noin 142 (vuoden 2012 lopussa 128) miljoonaa euroa. Likvidien varojen lisäksi Fortumilla oli käytettävissään noin 2,2 miljardia euroa nostamattomia valmiusluottoja.

Vuoden 2013 tammi-syyskuun aikana konsernin nettorahoituskulut olivat 234 (234) miljoonaa euroa. Nettorahoituskulut sisältävät myös rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutoksen, joka oli -7 (-16) miljoonaa euroa.

Fortumin pitkäaikainen luottoluokitus Standard & Poor'silta oli A- (negatiivinen näkymä).

Helmikuussa Fortum päätti lopettaa luottoluokitusyhteistyönsä Moody'sin kanssa. Moody'sin luottoluokitus Fortumille oli A2 negatiivisella näkymällä. Huhtikuun alusta alkaen Fortum ilmoitti solmineensa yhteistyösopimuksen luottoluokittaja Fitch Ratingsin kanssa. Sopimuksen mukaisesti Fitch Ratings antaa luottoluokituksen Fortum Oyj:lle sekä Fortumin EMTN-lainaohjelmansa puitteissa liikkeelle laskemille uusille lainoille. Tällä hetkellä Fitch Ratingsin pitkän aikavälin luottoluokitus Fortumille on A- (negatiivinen näkymä).

Tunnuslukuja

Viimeisen kahdentoista kuukauden ajalta nettovelan ja käyttökatteen (EBITDA) suhde oli 3,2 (vuoden 2012 lopussa 3,1) ja vertailukelpoisen nettovelan ja käyttökatteen suhde oli 3,3 (3,2), johon vaikuttivat 888 miljoonan euron osingonmaksut. Velkaantumisaste oli 77 % (73 %) ja omavaraisuusaste 43 % (43 %). Oma pääoma oli 10,81 (11,30) euroa osaketta kohti. Viimeisen kahdentoista kuukauden ajalta sijoitetun pääoman tuotto oli 9,5 % (10,2 %) ja oman pääoman tuotto 14,4 % (14,6 %).

Markkinatilanne

Pohjoismaat

Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin sähköä vuoden 2013 kolmannen neljänneksen aikana 79 (81) TWh. Teollisen kysynnän laskua tasoitti osittain muun kulutuksen kasvu. Tammi-syyskuun aikana Pohjoismaissa kulutettiin sähköä 283 (282) TWh.

Vuoden 2013 alussa Pohjoismaiden vesivarastot olivat 85 TWh eli 2 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa suuremmat. Kolmannen neljänneksen alussa vesivarastot olivat laskeneet 82 TWh:iin ollen 2 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa pienemmät ja 4 TWh pienemmät kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2012. Neljänneksen lopussa vesivarastot olivat nousseet 91 TWh:iin, mikä on 10 TWh alle pitkän aikavälin keskiarvon ja 18 TWh pienemmät kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2012. Sademäärät olivat kolmannella neljänneksellä selvästi edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa pienemmät. Erityisesti Ruotsissa sateet keskittyivät enemmän Pohjois-Ruotsiin.

Kolmannella neljänneksellä vuonna 2013 sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 35,8 (20,8) euroa megawattitunnilta (MWh). Keskimääräinen aluehinta Suomessa oli 42,7 (30,9) euroa/MWh ja Ruotsissa (SE3-alue) 40,0 (23,2) euroa/MWh. Suomen ja Ruotsin aluehinnat olivat systeemihintaa korkeammat pääasiassa ydin- ja lauhdevoimaloiden vuosihuoltojen aikaan. Samanaikaisesti useat siirtoverkkojen kunnostustyöt rajoittivat sähköntuontia halvemmilta alueilta.

Vuoden 2013 tammi-syyskuun aikana sähkön keskimääräinen systeemihinta oli 38,8 (29,1) euroa/MWh. Keskimääräinen aluehinta Suomessa oli 41,6 (35,2) euroa/MWh ja Ruotsissa (SE3) 40,1 (30,6) euroa/MWh.

Saksassa keskimääräinen spot-hinta vuoden 2013 kolmannen vuosineljänneksen aikana oli 38,8 (43,5) ja tammi-syyskuun aikana 37,9 (43,0) euroa/MWh.

CO₂-päästöoikeuksien (EUA = EU Emission Allowance) markkinahinta putosi alkuvuoden noin 6,6 eurosta/tonni noin 4,2 euroon/tonni kolmannen neljänneksen alkuun mennessä mutta toipui edelleen noin 5,2 euroon/tonni neljänneksen lopulla. Tammi-syyskuussa päästöoikeuksilla käytiin kauppaa hintaan 2,8-6,7 euroa/tonni.

Päästöoikeuksien hintavaihtelut johtuivat pääasiassa EU:ssa käynnissä olleesta prosessista, joka liittyi päästöoikeuksien mahdolliseen tilapäiseen poistamiseen markkinoilta päästökauppajärjestelmän (ETS= Emission Trading Scheme) vahvistamiseksi. Tämän niin kutsutun backloadingin puitteissa 900 miljoonaa huutokaupattavaa päästöoikeutta poistettaisiin tilapäisesti markkinoilta vuosina 2013–2015. Päästöoikeudet palautettaisiin markkinoille jakson 2013-2020 loppupuolella. Päätöstä backloadingista odotetaan vuoden lopulla ja se voitaisiin ottaa käyttöön aikaisintaan vuoden 2014 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Samanaikaisesti odotetaan, että vuoden 2030 ilmastotavoitteiden asettaminen sekä päästökauppajärjestelmän rakenteelliset muutokset etenevät ja vaikuttavat päästömarkkinoihin.

Venäjä

Fortum toimii Uralilla ja Länsi-Siperiassa. Tjumenin ja Hanti-Mansian alueilla, joissa teollinen tuotanto on keskittynyt öljyyn ja kaasuun, sekä metalliteollisuuteen painottuneella Tšeljabinskin alueella sähkön kysyntä kasvoi hieman kolmannella neljänneksellä verrattuna vuoden 2012 vastaavaan jaksoon.

Alustavien tilastotietojen mukaan Venäjällä kulutettiin sähköä vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä 230 (229) TWh. Vastaava luku Fortumin toiminta-alueella, hintavyöhykkeellä 1, (Venäjän Euroopan puoleinen alue ja Uralin alue) oli 174 (172) TWh.

Tammi-syyskuun aikana Venäjällä kulutettiin sähköä 753 (753) TWh. Vastaava luku Fortumin toiminta-alueella, hintavyöhykkeellä 1, oli 564 (563) TWh.

Keskimääräinen sähkön spot-hinta kapasiteettihinta pois lukien kasvoi noin 10 % vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä 1 255 (1 143) ruplaan/MWh hintavyöhykkeellä 1.

Tammi-syyskuun aikana keskimääräinen sähkön spot-hinta kapasiteettihinta pois lukien kasvoi noin 11 % 1 092 (988) ruplaan/MWh hintavyöhykkeellä 1.

Tarkemmat markkinatiedot on esitetty taulukoissa katsauksen lopussa (sivu 54).

Divisioonakatsaukset

Power

Power-divisioonaan kuuluvat Fortumin sähköntuotanto ja -myynti tukkumarkkinoilla, sähköntuotantokapasiteetin kehittäminen sekä asiantuntijapalvelut sähköntuottajille.

Milj. euroa	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Liikevaihto	495	506	1 706	1 696	2 415	2 425
- sähkönmyynti	469	475	1 617	1 614	2 282	2 285
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	409	435	1 411	1 477	2 086	2 020
- muu myynti	26	31	89	82	133	140
Liikevoitto	43	205	643	787	1 175	1 031
Vertailukelpoinen liikevoitto	138	201	651	765	1 146	1 032
Vertailukelpoinen EBITDA	188	230	762	850	1 260	1 172
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			6 258	6 409	6 389	
Sidotun pääoman tuotto %					18,7	16,0
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto %					18,5	16,3
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	48	66	118	126	190	182
Henkilöstön lukumäärä			1 876	1 921	1 846	

Sähköntuotanto lähteittäin TWh	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Vesivoima Pohjoismaissa	3,9	6,3	14,2	18,1	25,2	21,3
Ydinvoima Pohjoismaissa	5,1	5,0	17,7	16,9	23,4	24,2
Lämpövoima Pohjoismaissa	0,4	0,2	1,6	0,4	0,6	1,8
Yhteensä Pohjoismaissa	9,4	11,5	33,5	35,4	49,2	47,3
Lämpövoima muissa maissa	0,3	0,2	0,9	0,8	1,1	1,2
Yhteensä	9,7	11,7	34,4	36,2	50,3	48,5

Pohjoismainen myynti TWh	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Myynti Pohjoismaissa	9,8	11,8	34,7	36,5	50,7	48,9
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	8,7	11,0	30,8	33,8	46,8	43,8

* Sähkön tukkumyyntitulot ja -volymit Pohjoismaissa eivät sisällä lämpövoimatuotantoa, markkinahintaan perustuvia ostoja eivätkä myyntiä vähemmistöosakkaille (eli Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Myyntihinta EUR/MWh	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa**	47,4	39,7	45,8	43,7	44,6	46,1

**Sähkön tukkumyyntihinta ei sisällä myyntituloja lämpövoimatuotannosta, markkinahintaan tehdyistä ostoista eikä myyntiä vähemmistöosakkaille (eli Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Heinä–syyskuu

Power-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä 138 (201) miljoonaa euroa eli 63 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2012 vastaavana ajanjaksona. Lähes historiallisen pieni vesivoimatuotanto sekä arvonalentumistappio liittyen Inkoon voimalaitoksen sähköntuotannon lopettamiseen olivat pääasialliset syyt tuloksen heikkenemiseen.

Divisioonan liikevoitto oli 43 (205) miljoonaa euroa. Liikevoittoon vaikuttivat myyntivoitot, yhteensä 14 (0) miljoonaa euroa sekä kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö sekä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu yhteensä -109 (4) miljoonalla eurolla (Liite 4).

Systeemihinta ja kaikki aluehinnat olivat vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä korkeammalla kuin vuoden 2012 vastaavana ajanjaksona. Sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 35,8 (20,8) euroa/MWh. Keskimääräinen aluehinta oli Suomessa 42,7 (30,9) euroa/MWh ja Tukholman alueella (SE3) 40,0 (23,2) euroa/MWh. Power-divisioonan saavuttama sähkön tukkumyyntihinta oli 47,4 (39,7) euroa/MWh eli 7,7 euroa/MWh korkeampi kuin vuoden 2012 vastaavalla jaksolla.

Power-divisioonan tulosta rasitti lähes historiallisen pieni vesivoimatuotanto 3,9 (6,3) TWh verrattuna ennätysellisen suureen tuotantomäärään vuonna 2012. Tuotantovolyymeihin vaikuttivat selkeästi pienemmät vesivarastot. Heinä-syyskuun aikana ydinvoimatuotanto oli 5,1 (5,0) TWh ja Fortumin lämpövoimatuotanto Pohjoismaissa oli 0,4 (0,2) TWh. Hiilidioksidipäästötöntä tuotantoa oli 93 % (97 %).

Tuotantovolyymien ja saavutetun sähköhinnan yhteisvaikutus kolmannella neljänneksellä oli noin -30 miljoonaa euroa vuoden 2012 vastaavaan jaksoon verrattuna. Operatiiviset kustannukset kasvoivat noin 10 miljoonalla eurolla johtuen lähinnä Ruotsin vesivoimalaitoskiinteistöjen verotusarvojen korotuksesta (12 miljoonaa euroa). Nousua tasoittivat kuitenkin heikompi Ruotsin kruunu (5 miljoonaa euroa) sekä tehostamisohjelman kautta saadut säästöt. Lisäksi Fortum päätti lopettaa sähköntuotannon Inkoon hiilivoimalaitoksella, ja tästä kirjattiin noin 20 miljoonan euron arvonalentumistappio kolmannelle neljännekselle. Tuotantotoiminta loppuu helmikuussa 2014, minkä jälkeen Fortum siirtää voimalaitoksen kolme yksikköä pitkäaikaiseen säilöntään. Päätös perustui laitoksen heikkoon kannattavuuteen.

Vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä divisioonan sähköntuotanto Pohjoismaissa oli yhteensä 9,4 (11,5) TWh eli noin 18 % vähemmän kuin vuoden 2012 vastaavalla jaksolla.

Elokuussa Fortum solmi Mainpartnersin kanssa kolmivuotisen käyttö- ja kunnossapitosopimuksen koskien Fortumin Oulujoen ja Imatran alueen vesivoimalaitoksia. Sopimuksen myötä Fortumin vesivoimalaitosten paikallinen käyttö- ja kunnossapitotehtävissä toimiva henkilöstö siirtyy vanhoina työntekijöinä Mainpartnerille 1.12.2013 alkaen.

Tämän lisäksi Fortum allekirjoitti ydinvoiman kehittämistä koskevan yhteistyösopimuksen venäläisen ROSATOMin ja englantilaisen Rolls-Roycen kanssa. Yhtiöt selvittävät yhdessä ROSATOMin kehittämän painevesireaktorin (VVER) soveltuvuutta Isoon-Britanniaan.

Tammi–syyskuu

Tammi-syyskuun 2013 aikana Power-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli 651 (765) miljoonaa euroa eli 114 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2012 vastaavana ajanjaksona. Pääasiassa tulos heikkeni pienempien vesivoiman tuotantovolyymien ja Ruotsin vesivoimalaitoskiinteistöille asetetun korkeamman kiinteistöveron takia.

Divisioonan liikevoitto oli 643 (787) miljoonaa euroa. Myyntivoittojen vaikutus liikevoittoon oli 18 (47) miljoonaa euroa. Lisäksi pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö sekä ydinjätehuoltorahastoon liittyvän oikaisun yhteisvaikutus oli -26 (-25) miljoonaa euroa (Liite 4).

Power-divisioonan saavuttama sähkön tukkumyyntihinta oli 45,8 eli 2,1 euroa/MWh korkeampi kuin vuoden 2012 tammi-syyskuussa. Sähkön keskimääräinen systeemi hinta Nord Poolissa oli 38,8 (29,1) euroa/MWh. Keskimääräinen alue hinta oli Suomessa 41,6 (35,2) euroa/MWh ja Tukholman alueella (SE3) 40,1 (30,6) euroa/MWh.

Pienemmät vesivarastot ja matalampi virtaama vähensivät vesivoimatuotantoa merkittävästi vertailukauteen nähden. Ydinvoiman käytettävyys oli korkealla tasolla kaikissa yksiköissä lukuun ottamatta Oskarshamnin 1-yksikköä, jossa tuotanto käynnistettiin uudelleen syyskuussa pitkän seisokin jälkeen. Ydinvoimatuotanto oli näin ollen korkeammalla tasolla kuin vuoden 2012 vastaavalla jaksolla. Fortumin lämpövoimatuotanto Pohjoismaissa oli 1,6 TWh. Hiilidioksidipäästöjä tuotantoa oli siten 93 % (97 %).

Tammi-syyskuun aikana tuotantovolyymien ja saavutetun sähköhinnan yhteisvaikutus oli noin -65 miljoonaa euroa vuoden 2012 vastaavaan jaksoon verrattuna. Operatiiviset kustannukset kasvoivat noin 30 miljoonalla eurolla johtuen lähinnä Ruotsin vesivoimalaitoskiinteistöjen verotusarvojen korotuksesta (32 miljoonaa euroa), vahvemmassa Ruotsin kruunusta (6 miljoonaa euroa) ja suuremmista poistoista (7 miljoonaa euroa). Kustannusten nousua tasoittivat hieman tehostamisohjelman kautta saadut säästöt. Sähköntuotannon lopettaminen Inkoon hiilivoimalaitoksella johti noin 20 miljoonan euron arvonalentumistappioiden kirjaamiseen.

Tammi-syyskuussa divisioonan kokonaissähköntuotanto Pohjoismaissa oli yhteensä 33,5 (35,4) TWh eli noin 5 % vähemmän kuin vuoden 2012 vastaavalla jaksolla.

Fortumilla on kaksi omaa ydinvoimalaitosyksikköä Loviisassa, minkä lisäksi yhtiö on osaomistajana kahdeksassa yksikössä Olkiluodon, Oskarshamnin ja Forsmarkin ydinvoimalaitoksissa Suomessa ja Ruotsissa. Käytettävyys oli korkea kaikissa yksiköissä paitsi Oskarshamnin 1-yksikössä ja kaikki vuosihuollot sujuivat hyvin.

Ruotsin valtio on korottanut vesivoiman kiinteistöveroä vuonna 2013 alusta. Vero perustuu vesivoiman tuotantovolyymeihin. Viimeisten tietojen mukaan korotuksen arvioitu lisäys Fortumin kuluihin vuonna 2013 on vuositasolla noin 45 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2012. Fortum on jättänyt Euroopan komissiolle kantelun asiasta. Fortumin saaman ilmoituksen mukaan Euroopan komissio on päättänyt tutkia asiaa ja pyytänyt Ruotsin viranomaisilta lisätietoja.

Fortumin valmistelut Ranskan vesivoimakonsessioiden tarjouskilpailuihin ovat edenneet suunnitelmien mukaan. Ranskan ministeriön virallisen tiedon mukaan prosessi konsessioiden uusimisesta voisi alkaa vuoden 2014 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Heat

Heat-divisioona sisältää sähkön ja lämmön yhteistuotannon (CHP), kaukolämpötoiminnan sekä yritysten lämpöratkaisut Pohjoismaissa ja Itämeren alueella.

Milj. euroa	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Liikevaihto	214	205	1 126	1 151	1 628	1 603
- lämmönmyynti	133	134	836	792	1 158	1 202
- sähkönmyynti	33	24	165	164	232	233
- muu myynti	48	47	125	195	238	168
Liikevoitto	-3	-10	180	225	344	299
Vertailukelpoinen liikevoitto	-14	-9	167	177	271	261
Vertailukelpoinen EBITDA	39	43	325	328	481	478
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			4 235	4 199	4 286	
Sidotun pääoman tuotto %					8,8	7,6
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto %					7,0	6,7
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	96	118	266	284	474	456
Henkilöstön lukumäärä			2 107	2 341	2 212	

Heinä–syyskuu

Heat-divisioonan lämmönmyynti oli vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä yhteensä 1,9 (1,9) TWh. Sähkönmyynti CHP-laitoksista oli samaan aikaan yhteensä 0,7 (0,4) TWh.

Heat-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto kolmannella neljänneksellä oli -14 (-9) miljoonaa euroa. Tulosta heikensivät vähentynyt CO₂-päästöoikeuksien myynti sekä heikentynyt Ruotsin kruunu, vaikka kiinteät kulut olivatkin pienemmät.

Toisen neljänneksen liikevoitto oli -3 (-10) miljoonaa euroa, myyntivoittojen vaikutus oli yhteensä 9 (-1) miljoonaa euroa (Liite 4).

Syyskuussa Fortum ja Tukholman kaupunki ilmoittivat uusineensa sopimuksensa Fortum Värmen yhteisomistuksesta. Fortum Värme toimittaa sähköä ja lämpöä Tukholman alueelle. Sopimus astuu voimaan vuonna 2016 nykyisen osakassopimuksen rautessa. Tukholman kaupunginvaltuuston päätös vaatii vielä lainvoimaisuuden.

Tammi–syyskuu

Heat-divisioonan lämmönmyynti tammi-syyskuussa 2013 oli yhteensä 13,3 (13,3) TWh. Sähkönmyynti CHP-laitoksista oli samaan aikaan yhteensä 3,3 (2,9) TWh.

Tammi-syyskuussa 2013 Heat-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli 167 (177) miljoonaa euroa. Tuloksen heikkeneminen johtui pääosin pienemmistä CO₂-päästöoikeuksien myyntituloista sekä heikommasta saavutetusta sähköhinnasta. Kiinteät kulut olivat selvästi edellisvuotta alemmalla tasolla.

Tammi-syyskuun liikevoitto oli 180 (225) miljoonaa euroa. Divestointeihin liittyvien myyntivoittojen määrä oli 9 (57) miljoonaa euroa (Liite 4).

Lämmönmyynti maittain TWh	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Suomi	0,8	0,9	3,9	4,1	5,8	5,6
Ruotsi	0,7	0,7	6,0	5,6	8,5	8,9
Puola	0,3	0,2	2,7	2,8	4,3	4,2
Muut maat	0,1	0,1	0,7	0,8	1,1	1,0
Yhteensä	1,9	1,9	13,3	13,3	19,7	19,7

Sähkönmyynti TWh	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Yhteensä	0,7	0,4	3,3	2,9	4,2	4,6

Russia

Russia-divisioona koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Divisioona sisältää myös Fortumin hieman yli 25 % omistusosuuden TGC-1:ssä. TGC-1 on osakkuusyhtiö, joka raportoidaan pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

Milj. euroa	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Liikevaihto	210	203	805	711	1 030	1 124
- sähkönmyynti	180	175	608	506	713	815
- lämmönmyynti	28	25	192	198	300	294
- muu myynti	2	3	5	7	17	15
Liikevoitto	-15	-12	46	51	79	74
Vertailukelpoinen liikevoitto	-15	-12	46	40	68	74
Vertailukelpoinen EBITDA	23	19	143	132	189	200
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 795	3 639	3 848	
Sidotun pääoman tuotto %					3,0	3,2
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto %					2,7	3,2
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	125	104	294	311	568	551
Henkilöstön lukumäärä			4 197	4 270	4 253	

Fortum toimii Uralin kehittyneillä teollisuusalueilla ja Länsi-Siperian öljyntuotantoalueilla.

Venäjällä sähkön tukkumarkkinat on vapautettu vuoden 2011 alusta. Kaikki sähköntuotantoyhtiöt kuitenkin myyvät edelleen kotitalouksien ja eräiden erityisryhmien kulutusta vastaavan osan sähköntuotannostaan ja kapasiteetistaan säännellyillä hinnoilla. Kolmannella neljänneksellä vuonna 2013 Fortum myi noin 77 % sähköntuotannostaan vapautetulla sähkön hinnalla.

Vuoden 2013 kapasiteettimarkkinoiden huutokauppa (CCS – ”vanha kapasiteetti”, rakennettu ennen vuotta 2008) pidettiin vuoden 2012 lopussa. Suurin osa Fortumin voimalaitoksista valittiin huutokaupassa myös vuodelle 2013 hinnoilla, jotka ovat lähellä vuoden 2012 tasoa. Noin 10 % (265 MW) Fortumin vanhasta kapasiteetista jäi vuoden 2013 huutokaupan ulkopuolelle tiukentuneiden teknisten vaatimusten vuoksi. Tämäkin kapasiteetti saa kuitenkin kapasiteettimaksuja markkinoiden keskimääräisen kapasiteettihinnan mukaan vuonna 2013.

Vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten (CSA – ”uusi kapasiteetti”) perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan. Takuuhinnat on määritelty investointien riittävän tuoton varmistamiseksi. Yritystoston aikaan vuonna 2008 Fortum teki varauksen mahdollisista viivästymisistä aiheutuvia sakkoja varten. Mahdollisia sakkoja voidaan

vaatia, jos uuden kapasiteetin käyttöönotto viivästyy, tai jos investointivelvoitesopimusten sovittuja keskeisiä ehtoja ei muuten täytetä. Voimalaitosyksiköiden käyttöönoton aikataulu arvioidaan vuosineljänneksittäin. Muutosten vaikutukset varauksen määrään päivitetään tämän mukaisesti (Liite 16).

Uusien laitosisyksiköiden myötä tuotanto ja myyntitulot kasvavat, ja uudelle tuotantokapasiteetille maksetaan myös huomattavasti korkeampia kapasiteettimaksuja kuin vanhalle kapasiteetille. Kapasiteettimaksut vaihtelevat kuitenkin voimalaitosten iän, sijainnin, tyyppin ja koon mukaan. Myös sesonkivaihtelut ja käytettävyys vaikuttavat kapasiteettimaksuihin. Viranomaisen tarkastelee investointivelvoitesopimuksen takaamia kapasiteettimaksuja kolmen ja kuuden vuoden kuluttua laitoksen käyttöönotosta. Tarkastelussa otetaan huomioon sähkönmyyntituotot, ja on mahdollista, että sen seurauksena myös uuden kapasiteetin kapasiteettimaksuja muutetaan. Kapasiteettimaksut voivat myös vaihdella hieman vuosittain, sillä tuotto on sidottu Venäjän pitkän aikavälin valtionobligaatioihin, joiden maturiteetti on 8–10 vuotta.

Fortumin mittava investointiohjelma on yhtiön kasvun avaintekijä Venäjällä. Viimeisten yksiköiden valmistumista on viivästetty joitakin kuukausia, ja ohjelma saatetaan näin ollen loppuun vuoden 2015 puoleenväliin mennessä. Investointiohjelman valmistumisen jälkeen sähkönmuutantokapasiteetti Russia-divisioonassa on lähes kaksinkertaistunut ja ylittää 5 100 megawattia (MW). Fortumin tavoitteena on saavuttaa noin 500 miljoonan euron vuosittainen liikevoittotaso (EBIT) Russia-divisioonassa vuoden 2015 aikana ja tuottaa positiivista taloudellista lisäarvoa Venäjällä.

Heinä–syyskuu

Vuoden 2013 kolmannen neljänneksen aikana Russia-divisioonan sähkönmyynti oli 5,4 (5,3) TWh. Samaan aikaan lämmönmyynti oli yhteensä 2,5 (2,3) TWh.

Russia-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä -15 (-12) miljoonaa euroa. CSA-sopimuksen mukaisesti kapasiteettimaksuja saavien uusien yksiköiden positiivinen vaikutus kolmannella neljänneksellä oli noin 21 (19) miljoonaa euroa. Tulokseen vaikuttivat negatiivisesti luottotappiokirjaukset liittyen saamisiin Energostreamiltä (vuonna 2013 tukumarkkinoilta poistettu yhtiö) sekä suunnittelemattomat huoltoseisokit ja niiden myötä menetetyt kapasiteetti- ja sähkötulot.

Liikevoitto oli vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä -15 (12) miljoonaa euroa.

Fortumin keskeiset sähkön kapasiteetin ja kaasun hinnat	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Sähkön spot-hinta (markkinahinta) Uralin alue RUB/MWh	1 136	1 114	1 013	951	956	1 030
Keskimääräinen säännelty kaasun hinta Uralin alueella RUB/1000 m ³	3 327	2 924	3 029	2 673	2 736	3 127
Keskimääräinen kapasiteettihinta vanhalle kapasiteetille (CCS) tRUB/MW/kk*	149	138	158	147	152	160
Keskimääräinen kapasiteettihinta uudelle kapasiteetille (CSA) tRUB/MW/kk*	507	485	550	510	539	564
Keskimääräinen kapasiteettihinta tRUB/MW/kk	251	207	258	218	227	257
Fortumin saavuttama sähkönhinta Venäjällä EUR/MWh	33,8	33,1	31,6	30,5	30,6	31,4

*Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma kulutus

Tammi–syyskuu

Tammi-syyskuussa vuonna 2013 Russia-divisioona myi sähköä 19,2 (16,6) TWh. Samaan aikaan lämmönmyynti oli yhteensä 16,3 (17,8) TWh.

Russia-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden 2013 tammi-syyskuussa 46 (40) miljoonaa euroa. CSA-sopimuksen mukaisesti kapasiteettimaksuja saavien yksiköiden positiivinen vaikutus kolmannella neljänneksellä oli noin 85 (61) miljoonaa euroa. Tämä sisälsi myös huhtikuussa kirjatun 10 miljoonan euron CSA-varauksen purkamisen. Tulosta rasittivat 14 miljoonan euron luottotappiokirjaukset liittyen saamisiin Energostreamiltä sekä suunnittelemattomat huoltoseisokit. Tämän lisäksi poikkeuksellisen lämmin talvi Tšeljabinskin alueella sekä Surgutin lämpöverkon myynti vuonna 2012 vaikuttivat volyymeihin negatiivisesti. Fortumin luottotappiokirjauksen, liittyen saamisiin Energostreamiltä, arvioidaan olevan noin 16 miljoonaa euroa vuonna 2013.

Liikevoitto tammi-syyskuussa vuonna 2013 oli 46 (51) miljoonaa euroa. Vuonna 2012 liikevoitto sisälsi 11 miljoonan euron myyntivoiton liittyen Surgutin lämpöverkon myyntiin.

Maaliskuun lopulla Fortum sai päätökseen Nyaganin 1-yksikön viimeiset rakennusvaiheet ja on saanut kapasiteettimaksuja 1.4.2013 lähtien. Yksikön sertifioitu kapasiteetti on yli 420 MW:a, ja se on yksi Venäjän energiatehokkaimmista voimalaitoksista.

Nyaganin voimalaitos on ensimmäinen ja suurin täysin uusi lauhdevoimalaitosprojekti Venäjällä sitten vuoden 1990 ja merkittävin osa Fortumin Venäjän investointiohjelmasta. Voimalaitosta, joka koostuu kolmesta 418 MW:n kaasukombiysiköstä (CCGT), rakennetaan Moskovasta koilliseen sijaitsevalle Pohjois-Uralille. Maakaasua polttoaineenaan käyttävän voimalaitoksen sähköntuotantokapasiteetti on valmistuessaan noin 1 250 MW.

Fortum arvioi, että Nyaganin 2-yksikkö otetaan käyttöön vuoden 2013 lopulla. Nyaganin 3-yksikkö valmistuu vuoden 2014 lopussa. Näin investointi optimoidaan suhteessa operatiivisiin kuluihin ja käyttöomaisuusinvestointeihin sekä sähkön myyntiin että saataviin kapasiteettimaksuihin. Kapasiteettimaksut Nyaganin 3-yksiköstä alkavat 1.1.2015.

Fortum teki vuonna 2008 varauksen mahdollisista viivästymisistä aiheutuvia sakkoja varten. Urakoitsijan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Fortum saa lisäksi asianmukaisen korvauksen urakoitsijan viivästymisten aiheutumista vahingoista. Neuvottelut pääurakoitsijan kanssa jatkuvat (Liite 16).

Electricity Solutions and Distribution

Divisioona vastaa Fortumin sähkön vähittäismyynnistä sekä sähkönsiirrosta ja muodostuu kahdesta liiketoiminta-alueesta: Distribution ja Electricity Sales.

Distribution

Fortum omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkkoja sekä siirtää sähköä kaikkiaan noin 1,6 miljoonalle asiakkaalle Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa.

Milj. euroa	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Liikevaihto	219	225	791	756	1 070	1 105
– jakeluverkot	177	183	662	627	877	912
– alueverkot	30	29	96	92	125	129
– muu myynti	12	13	33	37	68	64
Liikevoitto	75	58	272	227	331	376
Vertailukelpoinen liikevoitto	57	57	254	218	320	356
Vertailukelpoinen EBITDA	112	109	417	371	529	575
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 786	3 826	3 889	
Sidotun pääoman tuotto %					9,1	10,0
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto %					8,8	9,5
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	57	84	168	207	324	285
Henkilöstön lukumäärä			860	870	870	

Heinä–syyskuu

Vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä jakelu- ja alueverkkosiirron kokonaismäärät olivat 4,8 (4,9) TWh ja 3,4 (3,8) TWh. Volyymejä laski lämpimämpi sää.

Distribution-liiketoiminta-alueen vertailukelpoinen liikevoitto oli 57 (57) miljoonaa euroa.

Liikevoitto oli vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä 75 (58) miljoonaa euroa, ja myyntivoittojen vaikutus oli 17 (0) miljoonaa euroa (Liite 4).

Tammi–syyskuu

Tammi-syyskuussa 2013 jakelu- ja alueverkkosiirron kokonaismäärät olivat 19,0 (18,8) TWh ja 12,0 (12,6) TWh.

Distribution-liiketoiminta-alueen vertailukelpoinen liikevoitto oli 254 (218) miljoonaa euroa. Tulospaarannusta selittävät pääasiassa korkeammat volyymit ensimmäisellä neljänneksellä (kylmä sää), lisääntyneet kaapeleiden ja sähköverkkojen siirtoprojektit sekä vahvemman Ruotsin kruunun vaikutus. Vertailuvuoden tulosta rasittivat myös kulut, jotka liittyivät mittavaan Tapani-myrskyyn.

Liikevoitto oli vuoden 2013 tammi-syyskuussa 272 (227) miljoonaa euroa ja myyntivoittojen vaikutus oli 17 (5) miljoonaa euroa (Liite 4).

Kolmen vuoden aikana Fortumin sähkönjakelualueille Suomessa on asennettu yhteensä 620 000 etäluettavaa sähkömittaria (434 000 vuoden 2012 lopussa). Uudet mittarit ovat osa tulevaisuuden älykästä sähköverkkoa, joka mahdollistaa energian tehokkaamman käytön muun muassa ajantasaiseen sähkönkäyttöön perustuvan laskutuksen myötä ja tukee siirtymistä kohti

ekologisempaa energijärjestelmää. Uusi tuntimittausjärjestelmää koskeva laki astuu voimaan 1.1.2014.

Tammikuussa Fortum ilmoitti käynnistäneensä sähkönsiirtoliiketoiminnan tulevaisuuden vaihtoehtojen selvittämisen. Käynnistetyllä selvityksellä ei ole vaikutusta Fortumin sähköjakeluasiakkaisiin, eikä tarkastelu koske lainkaan yhtiön sähkömyyntiliiketoimintaa. Fortum arvioi saattavansa tarkastelun päätökseen vuoden 2013 kuluessa.

Suomen hallitus antoi maaliskuussa 2013 ehdotuksen muutoksista sähkömarkkinalain uudistamiseksi, ja uusi Sähkömarkkinalaki tuli voimaan 1.9.2013. Uusi laki sisältää EU:n kolmannen energian sisämarkkinapakettien edellyttämät sähkömarkkinoita koskevat kansallisen lainsäädännön muutokset sekä sähköjakelun toimitusvarmuuden parantamiseen liittyvät lainsäädäntötarpeet. Lain mukaan asemakaava-alueella asiakkaalle ei saa aiheutua yli kuutta tuntia kestävästä sähköjakelun keskeytystä eikä muilla alueilla yli 36 tuntia kestävästä keskeytystä 15 vuoden siirtymäkauden jälkeen. Lisäksi pitkistä sähkökatkoista asiakkaille maksettavia vakiokorvauksia on korotettu portaittain: 8 päivän sähkökatkon jälkeen 150 % vuotuisesta verkkopalvelumaksusta ja 200 %, mikäli sähkökatkos kestää yli 12 päivää. Vuotuinen vakiokorvausmaksimi on nostettu 700 eurosta enintään 2 000 euroon vuoteen 2015 mennessä.

Sekä Suomessa että Ruotsissa on käynnissä oikeusprosessit liittyen valituksiin koskien vuosien 2012-2015 sähköverkkoliiketoiminnan taloudellista valvontajaksoa. Jaksot käynnistyivät 1.1.2012. Suomessa kantaverkkoyhtiö Fingridin valitusta käsitellään korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Ruotsissa oikeuskäsittelyitä käydään neljännellä vuosineljänneksellä ja päätöstä odotetaan vuoden loppuun mennessä.

Sähkönsiirto jakeluverkoissa TWh	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Ruotsi	2,6	2,7	10,3	10,2	14,4	14,5
Suomi	1,8	1,9	6,9	7,0	9,8	9,7
Norja	0,4	0,3	1,8	1,6	2,4	2,6
Yhteensä	4,8	4,9	19,0	18,8	26,6	26,8

Sähköjakeluasiakkaiden määrä alueittain tuhansia	30.9.2013	30.9.2012
Ruotsi	903	898
Suomi	640	632
Norja	102	102
Yhteensä	1 645	1 632

Electricity Sales

Electricity Sales vastaa sähkön vähittäismyynnistä 1,2 miljoonalle yksityis- ja yritysasiakkaalle ja tarjoaa myös älykkäitä sähkötuotteita ja palveluita. Lisäksi suurille yritysasiakkaalle tarjotaan standardoituja tuotteita (Sales Trading). Fortum on yksi Pohjoismaiden johtavista hiilidioksidipäästöttömän sähkön myyjistä. Electricity Sales ostaa sähkönsä pohjoismaisesta sähköpörssistä.

Milj. euroa	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Liikevaihto	133	119	548	501	722	769
- sähkönmyynti	128	114	532	483	697	746
- muu myynti	5	5	16	18	25	23
Liikevoitto	14	11	45	33	39	51
Vertailukelpoinen liikevoitto	13	9	41	29	39	51
Vertailukelpoinen EBITDA	13	10	42	30	40	52
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			8	1	51	
Sidotun pääoman tuotto %					152,3	170,0
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto %					203,1	179,6
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	0	0	0	0	1	1
Henkilöstön lukumäärä			500	514	509	

Heinä–syyskuu

Vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä liiketoiminta-alueen sähkönmyynti asiakkaille oli yhteensä 2,0 (2,0) TWh ja Sales Trading oli 0,3 (0,5) TWh (raportoitu vuoteen 2012 asti Muut-segmentissä).

Electricity Salesin vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden kolmannella neljänneksellä yhteensä 13 (9) miljoonaa euroa. Tulospurannus selittyi pääosin suotuisilla markkinaolosuhteilla.

Liikevoitto oli 14 (11) miljoonaa euroa. Siihen vaikutti sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö (Liite 4).

Tammi–syyskuu

Vuoden 2013 tammi-syyskuun aikana liiketoiminta-alueen sähkönmyynti asiakkaille oli yhteensä 8,8 (8,4) TWh ja Sales Trading oli 1,1 (1,6) TWh (raportoitu Muut-segmentissä vuoteen 2012 asti). Kasvanut myynti yksityisasiakkaalle johtui ensimmäisen neljänneksen kylmästä säästä sekä laajentuneesta asiakaskunnasta.

Electricity Salesin vertailukelpoinen liikevoitto oli tammi-syyskuussa yhteensä 41 (29) miljoonaa euroa. Tulosta paransivat laajentunut asiakaskunta (joka tasoitti lämpimämmästä säästä johtuvien alempien volyymien vaikutuksen), suotuisat markkinaolosuhteet sekä Sales Trading -toiminta.

Liikevoitto oli 45 (33) miljoonaa euroa, johon vaikutti sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö (Liite 4).

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin olivat vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä 329 (376) miljoonaa euroa. Investoinnit ilman yritysostoja olivat 329 (376) miljoonaa euroa.

Tammi-syyskuussa 2013 investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin olivat 862 (942) miljoonaa euroa. Investoinnit ilman yritysostoja olivat 850 (937) miljoonaa euroa.

Fortum suunnittelee ottavansa käyttöön uutta sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettia ja suorittavansa perusrannuksia olemassa oleviin laitoksiin seuraavasti:

	Tyyppi	Sähkön- tuotanto- kapasiteetti MW	Lämmön- tuotanto- kapasiteetti MW	Toimitus alkaa*
Power				
Vesivoimalaitosten perusrannus	Vesivoima	10		2013
Heat				
Brista, Ruotsi	Jäte (CHP)	20	57	Q4 2013
Värtan, Ruotsi	Biopolttoaine	130	280	Q2 2016
Russia*				
Nyagan 2	Kaasu (CCGT)	418		2H 2013
Nyagan 3	Kaasu (CCGT)	418		2H 2014
Chelyabinsk 1	Kaasu (CCGT)	248	175	1H 2015
Chelyabinsk 2	Kaasu (CCGT)	248	175	1H 2015

*) Kaupallisen käytön aloitus

Power

Fortum osallistuu Teollisuuden Voima Oyj (TVO) -omistusosuutensa kautta Olkiluoto 3:n 1 600 MW:n ydinvoimalaitosyksikön rakentamiseen Suomessa. AREVA-Siemens -konsortiolta saatujen tietojen perusteella TVO valmistautuu siihen, että Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitosyksikön valmistuminen säännölliseen sähkön- ja lämmöntuotantoon voi siirtyä vuoteen 2016.

Helmikuussa TVO:n hallitus ehdotti yhtiön osakkaille uuden 300 miljoonan euron suuruista osakelainasitoutumusta. Ehdottamallaan uudella osakelainalla yhtiö varautuu ylläpitämään Olkiluoto 3 -projektissa riittävän omavaraisuusasteen sekä selviytymään mahdollisista projektin loppuunsaattamisen lisäviiveistä ja lisäkustannuksista. Kesäkuussa kaikki yhtiön B-osakesarjan omistajat allekirjoittivat lainasitoutumuksen hallituksen ehdotuksen mukaisesti. Fortumin osuus osakelainasta on noin 25 % (75 miljoonaa euroa). Tämän lisäksi Fortum on jo aikaisemmin sitoutunut OL3-projektin osalta 300 miljoonan euron osakelainaan, josta yhtiön osuus on myös 25 %.

Kesäkuussa TVO nosti 100 miljoonaa euroa ensimmäisestä 300 miljoonan euron osakelainasitoutuksesta OL3-projektia varten. Fortumin osuus oli 25 miljoonaa euroa.

Tuulivoimatuotanto aloitettiin Blaikenin tuulivoimapuistossa (75 MW) vuoden 2013 alussa. Ensimmäisten 30 tuulimyllyn testikäynnistykset aloitettiin helmikuussa, ja kaupallinen tuotanto käynnistyi toisella neljänneksellä 2013. Blaikenin tuulipuisto on Fortumin (40 %) ja Skellefteå Kraftin (60 %) yhteisomistuksessa.

Heinäkuussa Fortum sai päätökseen Infratek ASA:n 33 %:n omistusosuutensa myynnin Tritonin hallinnoimalle rahastolle ruotsalaisten ja norjalaisten kilpailuviranomaisten hyväksytyä kaupan. Kauppahinta oli noin 38 miljoonaa euroa. Fortum kirjasi kaupasta noin 11 miljoonan euron myyntivoiton Power-divisioonan vuoden 2013 kolmannen neljänneksen tulokseen.

Syyskuussa Fortum ja Metsähallitus sopivat myyvän Lapissa sijaitsevat Kuolavaara-Keulakkopään (50 MW) ja Joukhaisselän (25 MW) tuulivoimahankkeensa englantilaisen Impax Asset Management –sijoitusyhtiön hallinnoimalle Impax New Energy II Fund -rahastolle. Fortum omistaa hankkeista 51 % ja Metsähallitus 49 %. Kauppa toteutetaan vaiheittain ja se arvioidaan saatettavan päätökseen vuoden 2014 ensimmäisen neljänneksen aikana. Kaupalla on Fortumille vähäinen tulosvaikutus ja se kirjataan Power-divisioonan tulokseen useamman kvartaalin aikana. Kauppasummaa ja muita ehtoja ei julkaista.

Heat

Tammikuussa muurattiin peruskivi Tukholman uuteen biopolttoaineita hyödyntävään CHP-laitokseen, jonka arvioidaan valmistuvan vuonna 2016. Projekti on Heat-divisioonan suurin käynnissä oleva investointihanke ja arvoltaan 500 miljoonaa euroa.

Tämän lisäksi Heat-divisioona esitteli vuoden 2013 ensimmäisen neljänneksen aikana bioöljyyn perustuvan uuden kaupallisen konseptin Suomessa. Lämmön ja sähköntuotannon lisäksi tulevaisuudessa voidaan tuottaa myös bioöljyä niin kutsutuissa CHP+-laitoksissa, joissa pyrolyysitekniikka on integroitu CHP-tuotantoon. Ensimmäinen kaupallisen mittakaavan CHP+-laitos on rakenteilla Joensuussa.

Toukokuussa vihittiin käyttöön uusi jätteitä hyödyntävä CHP-laitos Liettuan Klaipedassa. Kaupallinen toiminta aloitettiin ensimmäisen neljänneksen lopulla. Laitoksen tuotantokapasiteetti on 60 MW lämpöä ja 20 MW sähköä. Laitoksen energiatehokkuus on lähes 90 %, ja se polttaa 230 000 tonnia jätettä ja biomassaa vuodessa. Uusi voimalaitos korvaa vanhaa maakaasukäyttöistä kapasiteettia Klaipedassa ja vähentää hiilidioksidipäästöjä noin 100 000 tonnia vuodessa.

Kesäkuussa vihittiin käyttöön Fortumin uusi biovoimalaitos Järvenpäässä. Kaupallinen tuotanto käynnistyi toukokuussa. CHP-laitoksen kapasiteetti on 63 MW lämpöä ja 23 MW sähköä. Kesäkuussa Fortum ilmoitti myös ostavansa kaukolämpötoimintoja Tartossa Virossa kaukolämpöyhtiö Erakütelta. Fortum suunnittelee liittävänsä uuden verkon myöhemmin osaksi nykyistä kaukolämpöverkkoaan, johon tuotetaan lämpö yhtiön omassa biomassalla ja turpeella toimivassa CHP-laitoksessa Tartossa. Uuden kaukolämpöverkon yhdistäminen Fortumin verkkoon lisää biopolttoaineiden käyttöä, vähentää hiilidioksidipäästöjä ja parantaa kaukolämmön tuotannon tehokkuutta. Kaupan jälkeen koko Tarton kaukolämpöverkko on Fortumin omistuksessa.

Syyskuussa Fortum vihki käyttöön ensimmäisen suuren mittakaavan biopolttoainekäyttöisen CHP-laitoksen Jelgavassa Latviassa. Uusi laitos kattaa noin 85 % kaupungin lämmönkysynnästä. Fortumin uusi voimalaitos käyttää polttoaineena puuhaketta ja korvaa maakaasulla tuotettua lämpöä. Jelgavan voimalaitoksen kapasiteetti on 23 MW sähköä ja 45 MW lämpöä. Laitos tuottaa vuodessa noin 110 gigawattituntia (GWh) sähköä ja 230 GWh lämpöä.

Lisäksi Fortum möi Kuusamon CHP-laitoksensa suomalaiselle energiayhtiö Adven Oy:lle. Kaupalla oli Fortumille vähäinen tulosvaikutus. Myyntivoitto on kirjattu Heat-divisioonan kolmannen neljänneksen 2013 tulokseen.

Russia

Maaliskuun lopulla Fortum sai päätökseen Nyaganin 1-yksikön viimeiset rakennusvaiheet ja alkoi näin ollen saada kapasiteettimaksuja 1.4.2013 lähtien. Yksikön sertifioitu kapasiteetti on yli 420 MW, ja se on yksi Venäjän energiatehokkaimmista yksiköistä.

Distribution

Kesäkuussa Fortum myi 47,9 prosentin osuutensa ruotsalaisesta Härjeåns Kraft Ab:sta suomalaiselle energiayhtiö Oy Herrfors Ab:lle, joka on Katternö-konsernin tytäryhtiö. Kauppahinta oli 445 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 51 miljoonaa euroa). Kauppa saatiin päätökseen heinäkuussa,

17 miljoonan euron myyntivoitto kirjattiin Distribution-liiketoiminta-alueen vuoden 2013 kolmannen neljänneksen tulokseen.

Muut

Kesäkuussa Fortum osti aurinkokennoteknologiaan perustuvan voimalaitoksen Luoteis-Intiasta Rajasthanin osavalttiosta. Yhtiön lyhyen aikavälin tavoitteena on hankkia pienimuotoisen sähköntuotannon avulla kokemusta erilaisista aurinkoteknologioista ja Intian sähkömarkkinoista. Voimalaitoksen tekninen nimelliskapasiteetti on 5,4 MW ja vuosituotanto noin 9 GWh. Laitos saa tuottamalleen sähkölle markkinahintaa korkeampaa takuuhintaa 25 vuoden ajan. Takuuhinnat ja ajanjakso on määritelty investointien riittävän tuoton varmistamiseksi. Lyhyellä aikavälillä Fortumin suunnitelma on kehittää osaamistaan Intiassa ja investoida yhteensä joitakin kymmeniä miljoonia euroja sisältäen aurinkoenergiaan perustuvaan sähköntuotantoon kesäkuussa tehdyn hankinnan.

Osakkeet ja osakepääoma

Fortum Oyj:n osake on noteerattu Helsingin pörssissä (NASDAQ OMX Helsinki). Tammi-syyskuussa 2013 Helsingin pörssissä vaihdettiin yhteensä 376,2 (392,1) miljoonaa Fortum Oyj:n osaketta, arvoltaan 5 543 miljoonaa euroa. Fortumin osakkeen korkein noteeraus jakson aikana oli 16,84 euroa ja alin 13,10 euroa. Vaihdolla painotettu keskiarvo oli 14,73 euroa. Vuoden 2013 kolmannen neljänneksen viimeisen pörssipäivän päätöskurssi oli 16,66 (14,33) euroa. Fortumin markkina-arvo kolmannen neljänneksen viimeisen pörssipäivän päätöskurssin mukaan laskettuna oli noin 14 800 miljoonaa euroa.

Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla – esimerkiksi Boat-, BATS-, Chi-X- ja Turquoise-markkinoilla – sekä OTC-markkinoilla. Vuoden 2013 tammi-syyskuun aikana noin 61 % osakkeiden kokonaisvaihdosta käytiin muilla markkinapaikoilla kuin NASDAQ OMX Helsingissä.

Syyskuun 2013 lopussa Fortum Oyj:n osakepääoma oli 3 046 185 953 euroa ja rekisteröityjen osakkeiden kokonaismäärä 888 367 045 kappaletta. Fortum Oyj ei omistanut omia osakkeitaan. Rekisteröityjen osakkeenomistajien määrä oli 132 200. Suomen valtion omistusosuus Fortumista oli neljänneksen lopussa 50,8 %. Hallintarekisteröityjen ja suorien ulkomaisten osakkeenomistajien osuus neljänneksen lopussa oli 25,9 %.

Fortumin hallituksella ei ole yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen, optiolainojen tai uusien osakkeiden liikkeeseen laskemiseksi.

Konsernin henkilöstö

Fortumin toiminta on keskittynyt pääasiassa Pohjoismaihin, Venäjälle, Puolaan ja Baltiaan. Jakson lopussa henkilöstön kokonaismäärä oli 10 105 (vuoden 2012 lopussa 10 371).

Vuoden 2013 kolmannen neljänneksen lopussa Power-divisioonassa oli 1 876 (1 846) työntekijää, Heat-divisioonassa 2 107 (2 212), Russia-divisioonassa 4 197 (4 253), Distributionissa 860 (870) ja Electricity Salesissa 500 (509). Muun henkilöstön määrä oli syyskuun lopussa 565 (681).

Tutkimus ja kehitys

Kestävä kehitys on keskeinen osa Fortumin strategiaa, ja Fortumin tutkimus- ja kehitystoiminta (T&K) edistää ympäristömyönteisten energiaratkaisujen toteuttamista. Investoinnit uusiutuvan

energiantuotannon kehittämiseen, kuten aalto- ja aurinkoenergiaan, ovat olennainen osa Fortumin strategian toteuttamista.

Raportointijakson aikana Fortum ilmoitti osallistuvansa Tulevaisuuden kestävä bioenergiaratkaisut -tutkimusohjelmaan (Sustainable Bioenergy Solutions for Tomorrow (BEST), joka on kahden strategisen huippuosaamisen keskittymän (Strategic Centres for Science, Technology and Innovation, SHOK), CLEEN Oy:n ja FIBIC Oy:n perustama. Ohjelma on ensimmäinen kahden SHOKin yhteishanke, ja sen tavoitteena on tehdä täysin uudenlaista yhteistyötä metsä- ja energiasektoreilla. TERI, The Energy and Resources Institute, on ohjelman ensimmäisen vaiheen pääasiallinen yhteistyökumppani Intiasta. Lisäksi Fortum osti aurinkokennoteknologiaan perustuvan voimalaitoksen Luoteis-Intiasta Rajasthanin osavaltiosta. Yhtiön lyhyen aikavälin tavoitteena on hankkia pienimuotoisen sähköntuotannon avulla kokemusta erilaisista aurinkoteknologioista ja Intian sähkömarkkinoista.

Fortum on myös allekirjoittanut ranskalaisen meriteollisuusalan suuryrityksen DCNS:n ja AW-Energyn kanssa aaltovoiman tutkimusta ja kehitystä koskevan yhteistyösopimuksen. Osana sopimusta yhtiöt ryhtyvät yhdessä kehittämään 1,5 MW:n aaltovoiman koehanketta Ranskan Bretagnessa. Fortum vastaa hankekehityksestä ja omistaa aaltovoiman koepuiston. Sopimus on jatkoa Fortumin ja DCNS:n vuonna 2011 aloittamalle aaltovoiman tutkimus- ja kehitysyhteistyölle.

Tämän lisäksi Global District Energy Climate Award -organisaatio myönsi syyskuussa Fortumille innovaatiopalkinnon. Palkinto myönnettiin investointiprojektista, jossa nopeapyrolyysiteknoologiaan perustuva bioöljylaitos yhdistetään olemassa olevaan sähkön- ja lämmöntuotantoon ja kaukolämpöverkkoon. Uuden teknologian kehittäminen ja konseptointi on tehty yhteistyössä Fortumin, Metson, UPM:n ja VTT:n kanssa. Joensuussa rakenteilla oleva bioöljylaitos on teollisessa mittakaavassa ensimmäinen laatuaan koko maailmassa.

Fortum raportoi tutkimus- ja kehitykseen menot vuositasolla. Vuonna 2012 Fortumin T&K-menot olivat 41 miljoonaa euroa (38 miljoonaa vuonna 2011) eli 0,7 % liikevaihdosta (0,6 % vuonna 2011).

Kestävä kehitys

Fortum pyrkii ottamaan huomioon liiketoiminnassaan tasapainoisesti taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun. Fortumin kestävä kehitys tavoitteet muodostuvat konsernitason avainmittareista sekä divisioonatason mittareista.

Konsernin kestävä kehitys tavoitteet painottavat Fortumin yhteiskunnallista roolia ja mittaavat ympäristö- ja turvallisuustavoitteiden lisäksi yhtiön mainetta, asiakastytytyvyyttä sekä sähkön ja lämmön toimitusvarmuutta.

Kestävä kehitys tavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla. Vuoden 2013 alusta alkaen kestävä kehitys avainmittareiden tulokset on raportoitu säännöllisesti myös Fortumin hallitukselle. Kesäkuussa 2013 hallitus päätti alkaa käsitellä kestävä kehitys liittyviä asioita entistä systemaattisemmin ja lisäsi työjärjestykseensä kestävä kehitys politiikan hyväksymisen, tavoitteiden asettamisen sekä niiden toteutumisen seurannan ja Fortumin kestävä kehitys raportin katselmoinnin.

Yhtiö on listattuna STOXX Global ESG Leaders, NASDAQ OMX ja OMX GES Sustainability Finland -indekseissä. Lokakuussa 2013 Fortum palkittiin Pohjoismaiden parhaana yrityksenä ilmastoasioiden hallintaan ja raportointiin keskittyvässä Nordic Climate Disclosure Leadership -indeksissä. Yhtiö sai arvioinnissa kaikkien aikojen parhaan tuloksensa - täydet 100 pistettä.

Fortumin kestävän kehityksen tavoitteet ja tulokset

Tavoitteet		III/13	I-III/13	5 vuoden keskiarvo
Sähkön tuotannon CO ₂ -ominaispäästö EU:ssa (viiden vuoden keskiarvo), g/kWh	< 80	68	71	64
Energian kokonaistuotannon CO ₂ -ominaispäästö (viiden vuoden keskiarvo), g/kWh	< 200	204	196	184
Polttoaineiden käytön kokonaishyötysuhde (viiden vuoden keskiarvo), %	> 70	55	61	66
Ympäristöpoikkeamat	< 40	5	35	-
CHP-laitosten energiakäytettävyys EU:ssa, %	> 92	94,1	94,1	-
SAIDI*, minuuttia vuonna 2013	< 110	19	63	-
Tapaturmataajuus (LWIF) omalle henkilöstölle	< 1,0	1,2	1,2	-

* System Average Interruption Duration Index, keskimääräinen keskeytyksen kesto asiakasta kohti

Yhtiön mainetta ja asiakastytyvyyttä koskevia tavoitteita seurataan vuositason tasolla. Vuonna 2013 yhtiön maine keskeisten avainsidosryhmien osalta oli hyvä ja tulos One Fortum –tutkimuksella mitattuna 69,8 (tavoite vuodelle 2013 oli 69,6). Asiakastytyvyys parani kaikissa divisioonissa.

Taloudellinen vastuu

Taloudellisen vastuun keskeisiä tekijöitä ovat kilpailukyky, taloudellinen menestys ja markkinaehtoinen tuotanto. Tavoitteena on luoda pitkällä aikavälillä taloudellista arvoa, kannattavaa kasvua ja lisäarvoa osakkeenomistajille, asiakkaille, työntekijöille, tavarantoimittajille ja muille avainsidosryhmille yhtiön toiminta-alueilla. Fortumin tavoitteena on erinomainen taloudellinen menestys strategisesti valituilla keskeisillä alueilla vahvan osaamisen ja vastuullisten toimintatapojen avulla. Fortum mittaa taloudellista menestystään tunnusluvuilla, joita ovat sijoitetun pääoman tuotto (tavoite: 12 %), oman pääoman tuotto (tavoite: 14 %) ja pääomarakenne (tavoite: vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate eli EBITDA noin 3). Lisäksi Fortum käyttää GRI:n (Global Reporting Initiative) G3.1-indikaattoreita soveltuvin osin taloudellisesta vastuusta raportointiin.

Ympäristövastuu

Ilmastonmuutoksen hillitseminen, luonnonvarojen tehokas käyttö sekä energiantuotannon, jakelun ja toimitusketjun ympäristövaikutusten hallinta ovat keskeinen osa Fortumin ympäristövastuuta. Ympäristövastuussa korostuu yhtiön osaaminen CO₂-päästöttömässä vesi- ja ydinvoimatuotannossa sekä energiatehokkaassa CHP-tuotannossa. Fortumin konsernitason ympäristötavoitteet liittyvät hiilidioksidipäästöihin, energiatehokkuuteen ja ympäristöpoikkeamien hallintaan. Syyskuun 2013 lopussa 96 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta sekä jakelusta kaikissa toimintamaissa oli ISO 14001 -ympäristösertifioitu.

Fortumin ilmastotavoitteet seuraavalle viidelle vuodelle ovat: sähkön tuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt EU:n alueella alle 80 grammaa kilowattitunnilta (g/kWh) ja kokonaisenergian tuotannon (sähkö ja lämpö) hiilidioksidin ominaispäästöt alle 200 g/kWh kattaen kaikki toimintamaat. Molemmat tavoitteet on laskettu viiden vuoden keskiarvona. Syyskuun 2013 lopussa sähkön tuotannon hiilidioksidin ominaispäästöjen viiden vuoden keskiarvo EU:n alueella oli 64 (61) g/kWh ja kokonaisenergiatuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt olivat 184 (176) g/kWh. Molemmat olivat tavoitetasoa parempia tuloksia.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt tammi-syyskuussa 2013 olivat 16,1 (14,4) miljoonaa tonnia (Mt), josta 4,6 (3,1) Mt kuului EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) piiriin. Vuodesta 2013 lähtien

sähköntuotanto ei enää saa ilmaisia päästöoikeuksia EU:n päästökauppajärjestelmässä. Myös lämmöntuotannon ilmaisten päästöoikeuksien määrä vähenee asteittain vuosina 2013-2020. Laitoskohtaisia ilmaisten päästöoikeuksien määriä vuodelle 2013 ei ole vielä vahvistettu. Alustavan arvion mukaan Fortum saisi ilmaisia päästöoikeuksia noin 2,9 Mt, mikä on selvästi vähemmän kuin 5,4 Mt vuonna 2012.

Fortumin hiilidioksidipäästöt (miljoonaa tonnia, Mt)	III/13	III/12	I-III/13	I-III/12	2012	LTM
Kokonaispäästöt	4,0	3,7	16,1	14,4	20,7	22,3
Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	1,0	0,6	4,6	3,1	4,8	6,3
Myönnetyt päästöoikeudet					5,4	
Päästöt Venäjällä	2,9	3,2	11,4	11,1	15,6	15,9

Fortumin tavoitteena on nostaa polttoaineen käytön tehokkuus 70 %:iin viiden vuoden keskiarvona laskettuna. Tammi-syyskuussa 2013 polttoaineiden käytön tehokkuus oli 61 % (62 %) ja viiden vuoden keskiarvo syyskuun lopussa oli 66 % (67 %), mikä on alle tavoitteen.

Fortumin tavoite ympäristöpoikkeamien hallinnassa on alle 40 poikkeamaa vuodessa. Tammi-syyskuussa 2013 Fortumin toiminnoissa tapahtui 35 (27) ympäristöpoikkeamaa. Näihin kuului 12 öljyvuotoa, 10 tulipaltoa, 2 räjähdystä, yksi INES 1 -luokan ydinlaitostapahtuma (INES=International Nuclear Event Scale) ja 10 ympäristölupapoikkeamaa. Millään näistä poikkeamista ei ollut huomattavia ympäristövaikutuksia eikä niillä ollut merkittävää taloudellista vaikutusta Fortumille.

Sosiaalinen vastuu

Sosiaalisen vastuun osa-alueella Fortumin innovaatiot sekä vähäpäästöisen sähkön ja lämmön toimitusvarmuus tukevat yhteiskunnan kehittämistä ja lisäävät hyvinvointia. Painotamme hyvänä yrityskansalaisena toimimista sekä turvallisten työolojen varmistamista kaikissa Fortumin toimipaikoissa työskenteleville työntekijöille ja urakoitsijoille. Syyskuun 2013 lopussa OHSAS 18001-sertifiointi kattoi 71 % Fortumin sähkön ja lämmön tuotanto- ja jakelutoiminnasta maailmanlaajuisesti.

Tammi-syyskuun 2013 aikana Fortumin eurooppalaisten CHP-laitosten energiakäytettävys oli 94,1 % (92,8 %), mikä on yli vuotuisen tavoitetason 92 %. Sähkönjakelussa kumulatiivinen SAIDI (System Average Interruption Duration Index) oli tammi-syyskuussa 63 minuuttia (70), kun vuoden tavoite on alle 110 minuuttia.

Tammi-syyskuun 2013 aikana omien työntekijöiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LWIF) oli 1,2 (1,6). Tämä on lähellä Fortumin turvallisuustavoitetta, joka on vähemmän kuin 1 miljoonaa työtuntia kohti omalle henkilöstölle. Toisin kuin oman henkilöstön osalta, urakoitsijoidemme turvallisuus ei ole kehittynyt halutulla tavalla. Tapaturmataajuus on noussut vuoteen 2012 verrattuna. Lisäksi Venäjän toiminnoissa tapahtui toukokuussa kuolemaan johtanut urakoitsijatapaturma. Tapaturman johdosta on tehty turvallisuutta parantavia toimenpiteitä, kuten täsmennetty ohjeistusta ja vaatimuksia sekä lisätty riskialttiiden töiden valvontaa, sillä Fortumin ehdoton tavoite on välttää vakavat tapaturmat.

Fortum harjoittaa liiketoimintaa liikekumppaneiden kanssa, jotka toimivat vastuullisesti ja noudattavat sekä Fortumin Toimintaohjetta (Code of Conduct) että Fortumin Toimintaohjetta palvelun- ja tavarantoimittajille (Supplier Code of Conduct). Tammi-syyskuun aikana Fortum auditoi neljä toimittajaa; biopolttoainetoimittajat Brasiliassa ja Venäjällä, partnerin Puolassa ja urakoitsijan Ruotsissa.

Muutoksia Fortumin johdossa

Maaliskuussa Fortumin toimitusjohtaja Tapio Kuulalta diagnosoitiin hoitoa vaativa sairaus ja hän jäi välittömästi sairauslomalle. Hän palaa töihin marraskuun jälkimmäisellä puoliskolla.

Tapio Kuulan sijaisena toimii Fortumin talousjohtaja Markus Rauramo.

Oikeustieteen kandidaatti, LL.M. (Columbia University, New York) Kaarina Ståhlberg (46) nimitettiin 1.9.2013 alkaen Fortumin lakiasiaintohtajaksi (General Counsel) ja yhtiön johtoryhmän jäseneksi. Hän raportoi toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous 2013

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 9.4.2013. Yhtiökokous vahvisti emoyhtiön ja konsernin vuoden 2012 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden Fortumin hallitukselle ja toimitusjohtajalle koko vuodelta 2012.

Yhtiökokous päätti, että vuodelta 2012 maksetaan osinkoa 1,00 euroa osakkeelta. Osingonjaon täsmäytyspäivä oli 12.4.2013, ja osinko maksettiin 19.4.2013.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenmääräksi seitsemän. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin uudelleen Sari Baldauf, hallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin Christian Ramm-Schmidt ja hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Minoo Akhtarzand, Heinz-Werner Binzel, Ilona Ervasti-Vaintola, Kim Ignatius ja Joshua Larson.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten palkkiot seuraavasti: puheenjohtaja 75 000 euroa/vuosi, varapuheenjohtaja 57 000 euroa/vuosi ja hallituksen jäsenet 40 000 euroa/vuosi. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimivalle jäsenelle maksetaan 57 000 euroa/vuosi siinä tapauksessa, että hän ei samalla toimi hallituksen puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana. Lisäksi hallituksen ja sen valiokuntien kokouksista maksetaan 600 euron palkkio. Kokouspalkkio maksetaan kaksinkertaisena Suomen ulkopuolella Euroopassa asuville hallituksen jäsenille ja kolminkertaisena Euroopan ulkopuolella asuville hallituksen jäsenille. Hallituksen jäsenten matkakulut korvataan yhtiön matkustussäännön mukaisesti.

Yhtiökokous päätti hallituksen esityksestä perustaa pysyvän osakkeenomistajien nimitystoimikunnan. Nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ja tarvittaessa ylimääräiselle yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäsenten palkitsemisesta, ehdotus hallituksen jäsenten lukumääräksi ja ehdotus hallituksen jäseniksi. Lisäksi toimikunnan tehtävänä on etsiä hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaita. Nimitystoimikunta koostuu neljästä (4) jäsenestä, joista yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa ovat kukin oikeutettuja nimeämään yhden jäsenen. Yhtiön kulloinkin hallituksen puheenjohtaja toimii toimikunnan neljäntenä jäsenenä. Hallituksen puheenjohtaja kutsuu koolle nimitystoimikunnan ensimmäisen kokouksen. Toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, jonka kutsusta toimikunta jatkossa kokoontuu. Kun toimikunta on valittu, yhtiö julkistaa kokoonpanon tiedotteella. Nimitystoimikunta perustettiin toimimaan toistaiseksi, kunnes yhtiökokous toisin päättää. Toimikunnan jäsenet nimitetään vuosittain ja jäsenten toimikausi päättyy, kun toimikuntaan on nimitetty uudet jäsenet.

Toimikunnan tulee toimittaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle vuosittain varsinaista yhtiökokousta edeltävän tammikuun 31. päivään mennessä. Ylimääräiselle yhtiökokoukselle tehtävät ehdotukset tulee toimittaa yhtiön hallitukselle siten, että ne voidaan sisällyttää yhtiökokoukseen.

Tämän lisäksi varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin uudelleen KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy. Yhtiökokous päätti maksaa tilintarkastajalle palkkiota yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Päivitetty osinkopolitiikka

Huhtikuussa Fortumin hallitus päätti päivittää yhtiön osinkopolitiikan. Uusi osinkopolitiikka varmistaa, että osakkeenomistajat saavat asianmukaisen korvauksen sijoittamalleen pääomalle. Poliitiikkaa tukee yhtiön pitkän aikavälin strategia, joka tähtää osakekohtaisen tuloksen, ja sen myötä osingon kasvattamiseen. Hallitus perustaa osinkoehdotuksensa laaja-alaiselle tarkastelulle, joka kattaa makrotalouden, taseen vahvuudet sekä tulevaisuuden investointisuunnitelmat. Fortum Oyj:n tavoitteena on maksaa vakaa, kestävä ja aikaa myöten kasvava osinko, joka on 50 - 80 % osakekohtaisesta tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä.

Näkymät

Avaintekijät ja riskit

Fortumin taloudellinen tulos on altis useille strategisille, poliittisille, taloudellisille ja operatiivisille riskeille. Fortumin tuloksen kannalta tärkein tekijä on sähkön tukkuhinta Pohjoismaissa. Tukkuhinnan kehityksen avaintekijöitä Pohjoismaissa ovat kysynnän ja tarjonnan tasapaino, polttoaineiden ja CO₂-päästöoikeuksien hinnat sekä vesitilanne. Fortumin investiohjelman valmistuminen Venäjällä on myös yksi yhtiön tulokasvun avaintekijöistä johtuen kasvavasta tuotantokapasiteetista.

Maailmantalouden epävarmuuden jatkuminen ja epävakaa taloustilanne Euroopassa pitävät talouden kasvunäkymiä arvaamattomina. Yleinen talouden epävarmuus vaikuttaa raaka-aineiden ja CO₂-päästöoikeuksien hintoihin, ja tämä saattaa ylläpitää sähkön tukkuhinnan laskupainetta Pohjoismaissa lyhyellä aikavälillä. Venäjän liiketoiminnan osalta avaintekijöitä ovat kaukolämpömarkkinoiden sääntelyyn liittyvä kehitys sekä sähkön tukku- ja kapasiteettimarkkinoiden kehitys. Investiohjelmaan liittyvät operatiiviset riskit ovat edelleen olemassa. Polttoaineiden hinnat ja voimalaitosten käytettävyys vaikuttavat myös kannattavuuteen kaikilla alueilla. Lisäksi talouden turbulenssin seurauksena suuremmilla valuuttakurssivaihteluilla voi erityisesti Ruotsin kruunun ja Venäjän ruplan osalta olla sekä muunto- että transaktiovaikutuksia Fortumin tulokseen. Pohjoismaissa energiatoimialan lainsäädännöllinen ja verotuksellinen ympäristö on lisännyt sähköyhtiöiden riskejä.

Pohjoismaiset markkinat

Makrotalouden epävarmuudesta huolimatta sähkön osuus kokonaisenergiankulutuksesta jatkaa kasvuaan. Fortumin tämänhetkisen arvion mukaan vuosittainen sähkönkulutus kasvaa Pohjoismaissa keskimäärin 0,5 %, mutta lähivuosien kasvuvauhti riippuu paljolti Euroopan ja etenkin Pohjoismaiden makrotalouden kehityksestä.

Vuoden 2013 kolmannen neljänneksen aikana öljyn, hiilen ja CO₂-päästöoikeuksien (EUA) hinnat vahvistuivat. Myös sähkön termiinihinnat seuraavalle 12 kuukaudelle vahvistuivat Pohjoismaissa ja Saksassa.

Lokakuun 2013 puolivälissä hiilen termiinihinta (ICE Rotterdam) loppuvuodelle 2013 oli noin 83 Yhdysvaltain dollaria tonnilta ja hiilidioksidipäästöoikeuksien markkinahinta (EUA) vuodelle 2013 noin 5 euroa hiilidioksiditonnia kohti.

Lokakuun 2013 puolivälissä sähkön termiinihinta Nord Poolissa loppuvuodelle 2013 oli noin 40 euroa/MWh. Sähkön termiinihinta vuodelle 2014 oli noin 38 euroa/MWh ja vuodelle 2015 noin 36 euroa/MWh. Saksassa sähkön termiinihinta loppuvuodelle 2013 oli noin 40 euroa/MWh ja vuodelle 2014 noin 38 euroa/MWh.

Lokakuun 2013 puolivälissä 2013 Pohjoismaiden vesivarannot olivat noin 12 TWh alle keskimääräisen tason ja noin 19 TWh alle vuoden 2012 vastaavan ajankohdan tason.

Power

Fortumin Power-divisioonan pohjoismaiseen sähkönhintaan vaikuttavat muun muassa suojausasteet, suojaushinta, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyys ja käyttö sekä valuuttakurssivaihtelut. Mikäli sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia ei oteta huomioon, Power-divisioonan pohjoismaisen sähkön saavuttaman tukkumyyntihinnan 1 euron muutos megawattituntia kohti johtaa noin 45 miljoonan euron muutokseen Fortumin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Lisäksi Power-divisioonan vertailukelpoiseen liikevoittoon vaikuttaa mahdollinen lämpövoimatuotannon määrä ja siitä saatava tuotto.

Ruotsin ydinvoimalaitoksissa meneillään olevat monivuotiset investointiohjelmat parantavat turvallisuutta ja käytettävyttä sekä lisäävät nykyisten laitosten kapasiteettia. Investointiohjelmien toteuttaminen saattaa kuitenkin vaikuttaa käytettävyyteen. Investointiohjelmat vaikuttavat Fortumin ydinvoimaosakkuusyhtiöiltään ostaman sähkön hankintakustannuksiin lisäämällä poistoja ja rahoituskuluja osakkuusyhtiöissä.

Venäjä

Vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten (CSA – ”uusi kapasiteetti”) perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan. Takuuhinnat on määriteltävä riittävän investointituoton varmistamiseksi.

Kapasiteettimaksut hallituksen investointivelvoitesopimuksiin kuulumattomalle kapasiteetille määräytyvät huutokaupalla (CCS – ”vanha kapasiteetti”). Vuotta 2014 koskeva kapasiteettihuutokauppa pidettiin syyskuussa 2013. Suurin osa Fortumin voimalaitoksista tuli valituksi huutokaupassa, ja hinnat olivat korkeammalla tasolla kuin vuodelle 2013. Huutokaupan ulkopuolelle jäi Fortumille 132 MW kapasiteettia, mikä vastaa 4,6 prosenttia kaikesta huutokauppaan osallistuneesta Fortumin käyttöön otetusta kapasiteetista. Koko Fortumin kapasiteetti sai osallistua huutokauppaan vuodelle 2014.

Fortumin Russia-divisioonan uusi kapasiteetti (CSA) on tärkeä tuloskasvuun vaikuttava tekijä Venäjällä. Uusien laitossyököiden myötä tuotanto ja myyntitulot kasvavat, ja uudelle tuotantokapasiteetille maksetaan myös huomattavasti korkeampia kapasiteettimaksuja kuin vanhalle kapasiteetille. Kapasiteettimaksut vaihtelevat kuitenkin voimalaitosten iän, sijainnin, tyypin ja koon mukaan. Myös sesonkivaihtelut ja käytettävyys vaikuttavat kapasiteettimaksuihin. Uuden kapasiteetin tuotto on taattu kapasiteettimarkkinoita koskevien sääntöjen mukaisesti. Viranomaisen tarkastelee kapasiteettimaksuja kolmen ja kuuden vuoden kuluttua laitoksen käyttöönotosta. Tarkastelussa huomioidaan sähkönmyyntituotot, ja on mahdollista, että sen seurauksena myös uuden kapasiteetin kapasiteettimaksuja muutetaan. Kapasiteettimaksut voivat myös vaihdella hieman vuosittain, sillä tuotto on sidottu Venäjän pitkän aikavälin valtionobligaatioihin, joiden maturiteetti on 8–10 vuotta.

Fortum arvioi, että Nyaganin 2-yksikkö otetaan käyttöön vuoden 2013 lopulla ja että Nyaganin 3-yksikkö valmistuu viimeistään vuoden 2014 lopussa. Näin investointi optimoidaan suhteessa operatiivisiin kuluihin ja käyttöomaisuusinvestointeihin sekä sähkön myyntiin että saataviin kapasiteettimaksuihin. Kapasiteettimaksut Nyaganin 3-yksiköstä alkavat 1.1.2015. Tämä on vuotta aiemmin kuin mitä alun perin vuonna 2008 suunniteltiin. CSA-sopimuksen mukaisesti viivästymissakkoja ei voida periä Nyagan 3-yksikön osalta ennen tammikuun alkua 2016.

Venäjän investointiohjelman kaksi viimeistä yksikköä rakennetaan Tšeljabinskiin Uralille. Alun perin yksiköt oli tarkoitus rakentaa Tjumenin alueelle Länsi-Siperiaan. Nykyisen Chelyabinsk GRES -laitoksen alueelle rakennettavan kahden uuden yksikön valmistumista, minkä oli suunniteltu tapahtuvan vuoden 2014 loppuun mennessä, on viivästetty hieman lähinnä laajan perustustyön takia. Yksiköt on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2015 ensimmäisellä vuosipuoliskolla eikä

tämä viivästyminen johda sakkoihin. Lisäksi Fortum suunnittelee uudistavansa voimalaitoksen nykyistä laitteistoa ja korottavansa sen tehoa.

Investointiohjelman loppuosan arvo lokakuussa 2013 on syyskuun 2013 lopun valuuttakursseilla laskettuna noin 440 miljoonaa euroa.

Meneillään olevan investointiohjelman valmistuttua vuoden 2015 puoleenväliin mennessä Fortumin tavoitteena on saavuttaa noin 500 miljoonan euron vuosittainen liikevoittotaso (EBIT) vuoden 2015 aikana Russia-divisioonassa ja tuottaa positiivista taloudellista lisäarvoa Venäjällä. Venäjän hallituksen aiempina tavoitteena oli nostaa kaasun hintaa 15 % vuodessa, jotta Venäjän kaasun hinta suhteessa Euroopan hintaan saavuttaisi pariteetin vuoteen 2018 mennessä. Nyt Venäjän talouskehitysministeriö ennustaa paljon matalampia vuotuisia korotuksia. Russia-divisioonan tulokseen vaikuttavat mahdolliset muutokset kaasun hinnassa, valuuttakursseissa sekä lainsäädännössä. Suunniteltu kaasunhintakorotus ja heikentynyt Venäjän rupla tekevät tavoiteltavan noin 500 miljoonan euron vuosittaisen liikevoittotason (EBIT) saavuttamisen Russia-divisioonalle haastavammaksi, mutta Fortum pyrkii lieventämään näitä negatiivisia vaikutuksia kaikin mahdollisin keinoin.

Venäjän hallitus on perustanut komission kehittämään maan lämpömarkkinoita. Keskeiset kysymykset liittyvät lämpömarkkinoiden sääntelyyn, keskitettyyn kaukolämpöön ja yhteistuotannon tehokkuuteen.

Vuodesta 2013 lähtien kaasun tukkuhintaa (ei koske kotitalouksia ja teollisia asiakkaita) on arvioitu vuosineljänneksittäin. Helmikuussa 2013 Venäjän tariffilautakunta (FST) hyväksyi päätöksen, jonka mukaisesti vuoden 2013 toisesta neljänneksestä lähtien kaasun tukkumyyntihintoja lasketaan 3 %:lla teollisille kuluttajille ensimmäiseen neljännekseen verrattuna. 1.7.2013 alkaen Venäjän hallitus päätti korottaa kaasun hintaa 15 %:lla verrattuna kesäkuun 2013 tasoon. Lokakuussa hintoja korotettiin edelleen 1,9 %, jotta saavutettaisiin tavoiteltu 15 % vuotuinen korotus vuoteen 2012 verrattuna. Venäjän talouskehitysministeriön mukaan kaasuhintojen indeksointia ei suoriteta heinäkuussa 2014. Tästä huolimatta vuotuisen kaasuhintojen korotuksen arvioidaan olevan 7,6 % vuonna 2014.

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Fortum arvioi investointiensä olevan noin 1,1–1,4 miljardia euroa vuonna 2013 ja 0,9–1,1 miljardia euroa vuonna 2014. Luvut eivät sisällä mahdollisia yritysostoja. Vuosittaisten kunnossapito-investointien arvioidaan olevan vuonna 2013 noin 500–550 miljoonaa euroa eli hieman alle poistojen tason.

Verotus

Fortumin vuoden 2013 veroasteeksi arvioidaan 19–21 %, kun osakkuus- ja yhteisyritysten tulosta, verovapaita myyntivoittoja ja kertaluonteisia erä ei oteta huomioon. Suomen yritysverokantaa on esitetty laskettavan 24,5 %:sta 20 %:iin 1.1.2014 alkaen. Mahdollinen muutos toisi kertaluonteisen positiivisen vaikutuksen, joka kirjattaisiin vuoden 2013 neljännen neljänneksen tulokseen. Ruotsissa yritysverokantaa laskettiin 26,3 %:sta 22 %:iin 1.1.2013 alkaen.

Ruotsissa meneillään ollut kiinteistöjen verotusarvojen päivitys vuodelle 2013 saatettiin päätöksen kolmannella neljänneksellä. Päivitys tehdään kuuden vuoden välein ja Fortum arvioi, että yhtiön kulut nousisivat noin 45 miljoonaa euroa vuonna 2013 verrattuna vuoteen 2012. Fortum on jättänyt huhtikuussa 2013 Euroopan komissiolle kantelun vesivoiman kiinteistöverosta Ruotsissa. Euroopan komissio on päättänyt tutkia tapausta yksityiskohtaisemmin.

Suomen hallitus ilmoitti maaliskuussa 2013, että sen suunnittelema voimalaitosvero (aikaisemmin windfall-vero) leikataan 50 miljoonaan euroon ehdotetusta 170 miljoonasta eurosta, ja se otetaan käyttöön vuonna 2014. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen voimalaitosverosta 26.9.2013. Mikäli vero astuu voimaan, sen vaikutuksen arvioidaan olevan Fortumille noin 25 miljoonaa euroa vuodessa. Ehdotus on parhaillaan komission käsittelyssä.

Suojaukset

Syyskuun 2013 lopussa noin 85 % Power-divisioonan arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu noin 44 euroon/MWh loppuvuodeksi 2013. Vastaava luku kalenterivuodeksi 2014 oli noin 65 % noin 42 euroon/MWh. Kalenterivuodelle 2015 noin 20% on suojattu noin 41 euroon/MWh.

Fortumin Power-divisioonan pohjoismainen suojaushinta ei sisällä lämpövoimatuotannon marginaalin suojausta. Suojausasteeseen eivät myöskään sisälly Fortumin hiililauhdevoiman fyysiset volyymit tai suojaukset eikä divisioonan sähköntuonti Venäjältä.

Raportoidut suojausasteet voivat vaihdella huomattavasti Fortumin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimenpiteiden mukaan. Suojaukset tehdään pääasiassa johdannais sopimuksilla, joista suurin osa on Nord Poolin termiinejä.

Osingonmaksu

Vuoden 2013 yhtiökokous päätti, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2012 osinkoa 1,00 euroa osaketta kohti. Osingon täsmäytyspäivä oli 12.4.2013 ja maksupäivä 19.4.2013.

*Espoo 22.10.2013
Fortum Oyj
Hallitus*

*Lisätietoja:
Markus Rauramo, talousjohtaja, puh. 010 452 1909*

*Fortumin sijoittajasuhteet, Sophie Jolly, puh. 010 453 2552, Rauno Tiihonen, puh. 010 453 6150,
Janna Haahtela, puh. 010 453 2538 ja investors@fortum.com*

Tiivistetty osavuosisikatsaus on laadittu EU:ssa hyväksytyn IAS 34 Osavuosisikatsaukset-standardin mukaisesti. Osavuosisikatsaus ei ole tilintarkastettu.

Tulostiedotus vuonna 2014:

- Tilinpäätöstiedote vuodelta 2013 julkaistaan 4.2.2014 noin klo 9.00
- Osavuosisikatsaus tammi–maaliskuulta julkaistaan 29.4.2014 noin klo 9.00
- Osavuosisikatsaus tammi–kesäkuulta julkaistaan 18.7.2014 noin klo 9.00
- Osavuosisikatsaus tammi–syyskuulta julkaistaan 23.10.2014 noin klo 9.00

Fortumin vuoden 2013 tilinpäätös ja toimintakertomus julkaistaan viimeistään viikolla 12.

Fortumin varsinainen yhtiökokous on suunniteltu pidettäväksi 8.4.2014, ja mahdolliset vuodelle 2014 suunnitellut osingonjakoon liittyvät päivämäärät ovat:

- Osingon irtoamispäivä 9.4.2014
- Osingonmaksun täsmäytyspäivä 11.4.2014
- Osingonmaksupäivä 22.4.2014

Jakelu:
NASDAQ OMX Helsinki
Keskeiset tiedotusvälineet
www.fortum.fi

Osavuositarkastukseen liittyvää lisätietoa vuosineljänneksitaulukot mukaan lukien löytyvät Fortumin verkkosivuilta www.fortum.com/sijoittajat.

Osavuositarkastuksen taulukot

	Sivu
Lyhennetty konsernin tuloslaskelma	31
Lyhennetty konsernin tase	33
Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	34
Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma	35
Nettovelan muutokset ja tunnusluvut	37
Konsernin lyhennetyn osavuositarkastuksen liitetiedot	38
Tunnuslukujen laskentakaavat	54
Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat	56
Tuotanto- ja myyntivolyymit	57

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	III/2013	III/2012 *	I-III/2013	I-III/2012 *	2012 *	Edelliset 12kk
Liikevaihto	4	1 148	1 140	4 466	4 325	6 159	6 300
Muut tuotot		10	33	42	63	109	88
Materiaalit ja palvelut		-500	-483	-1 939	-1 816	-2 548	-2 671
Henkilöstökulut		-114	-125	-389	-400	-543	-532
Poistot ja arvonalentumiset	4,10,11	-198	-168	-546	-489	-664	-721
Muut kulut		-180	-174	-520	-522	-761	-759
Vertailukelpoinen liikevoitto		166	223	1 114	1 161	1 752	1 705
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		-69	3	24	90	122	56
Liikevoitto		97	226	1 138	1 251	1 874	1 761
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 12	4	7	66	26	23	63
Korkokulut		-75	-77	-222	-228	-300	-294
Korkotuotot		11	13	31	41	54	44
Johdannaisten käyvän arvon muutokset		-1	-8	-7	-16	-23	-14
Muut rahoituserät - netto		-13	-11	-36	-31	-42	-47
Rahoitustuotot ja -kulut		-78	-83	-234	-234	-311	-311
Voitto ennen veroja		23	150	970	1 043	1 586	1 513
Tuloverot	8	4	-30	-177	-196	-74	-55
Kauden voitto		27	120	793	847	1 512	1 458
Jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille		31	126	746	810	1 416	1 352
Määräysvallattomille omistajille		-4	-6	47	37	96	106
		27	120	793	847	1 512	1 458
Osakekohtainen tulos (euroa per osake)							
Laimentamaton		0,04	0,14	0,84	0,91	1,59	1,52
Laimennettu		0,04	0,14	0,84	0,91	1,59	1,52

milj. euroa	III/2013	III/2012 *	I-III/2013	I-III/2012 *	2012 *	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen liikevoitto	166	223	1 114	1 161	1 752	1 705
Kertaluonteiset erät (luovutusvoitot ja -tappiot)	40	1	44	122	155	77
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	-105	10	-47	-8	-2	-41
Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu	-4	-8	27	-24	-31	20
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-69	3	24	90	122	56
Liikevoitto	97	226	1 138	1 251	1 874	1 761

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Lyhennetty konsernin laaja tuloslaskelma

milj. euroa	III/2013	III/2012 *	I-III/2013	I-III/2012 *	2012 *	Edelliset 12kk
Kauden voitto	27	120	793	847	1 512	1 458
Muut laajan tuloksen erät						
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Kassavirran suojaukset						
Käyvän arvon muutokset	-57	-44	16	39	15	-8
Siirrot tuloslaskelmaan	-21	-40	-46	-128	-152	-70
Siirrot vaihto-omaisuuteen/aineellisiin hyödykkeisiin	-8	21	-7	-4	-5	-8
Verot	27	0	10	23	33	20
Nettosijoitusten suojaus						
Käyvän arvon muutokset	6	0	18	0	0	18
Verot	-2	0	-5	0	0	-5
Myytävässä olevat rahoitusvarat						
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0	0
Muuntoerot	-48	160	-331	230	204	-357
Osuus osakkuusyritysten muista laajan tuloksen eristä	8	0	20	-11	-23	8
Muut muutokset	0	0	0	0	0	0
	-95	97	-325	149	72	-402
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio	11	-3	13	-4	-24	-7
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio osakkuus- ja yhteisyrityksissä	-2	-2	21	-38	-36	23
	9	-5	34	-42	-60	16
Muut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen	-86	92	-291	107	12	-386
Laaja tulos yhteensä	-59	212	502	954	1 524	1 072
Laajan tuloksen jakautuminen						
Emoyhtiön omistajille	-60	199	464	892	1 412	984
Määräysvallattomille omistajille	1	13	38	62	112	88
	-59	212	502	954	1 524	1 072

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Lyhennetty konsernin tase

milj. euroa	Liite	30.9.2013	30.9.2012 *	31.12.2012 *
VARAT				
Pitkäaikaiset varat				
Aineettomat hyödykkeet	10	416	418	442
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	11	16 424	16 291	16 497
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	4, 12	1 899	2 007	1 979
Osuus valtion ydinjätehuoltorahastosta	15	736	670	678
Muut pitkäaikaiset sijoitukset		69	65	69
Laskennalliset verosaamiset		169	178	177
Johdannaisinstrumentit	5	322	465	451
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		1 415	1 303	1 384
Pitkäaikaiset varat yhteensä		21 450	21 397	21 677
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus		376	487	428
Johdannaisinstrumentit	5	168	326	223
Myyntisaamiset ja muut saamiset		741	739	1 270
Rahat ja pankkisaamiset	14	1 095	1 117	963
Lyhytaikaiset varat yhteensä		2 380	2 669	2 884
Varat yhteensä		23 830	24 066	24 561
OMA PÄÄOMA				
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma				
Osakepääoma		3 046	3 046	3 046
Ylikurssirahasto		73	73	73
Kertyneet voittovarot		6 538	6 443	7 020
Muut oman pääoman erät		-56	-39	-99
Yhteensä		9 601	9 523	10 040
Määräysvallattomat omistajat		620	552	603
Oma pääoma yhteensä		10 221	10 075	10 643
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	14	7 086	8 277	7 699
Johdannaisinstrumentit	5	153	207	182
Laskennalliset verovelat		1 845	2 071	1 879
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	15	736	670	678
Muut varaukset	16	176	218	207
Eläkevelvoitteet		121	127	152
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		466	467	472
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		10 583	12 037	11 269
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	14	1 906	604	1 078
Johdannaisinstrumentit	5	128	445	264
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma		992	905	1 307
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		3 026	1 954	2 649
Vieras pääoma yhteensä		13 609	13 991	13 918
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		23 830	24 066	24 561

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Kertyneet voittovarat		Muut oman pääoman erät			Emo- yhtiön omistajat	Määräys- vallat- tomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
			Kertyneet voitto- varat	Muunto- erot	Kassavirta- suojaukset	Muut laajan tuloksen erät	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- yhtiöissä			
milj. euroa										
Oma pääoma 31.12.2012	3 046	73	7 193	-173	34	-133	0	10 040	603	10 643
Kauden tulos			746					746	47	793
Muuntoerot				-325	-1	1	4	-321	-10	-331
Kauden muut laajan tuloksen erät					-28	26	41	39	1	40
Laaja tulos yhteensä			746	-325	-29	27	45	464	38	502
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-26	-26
Muut			-15					-15	5	-10
Oma pääoma 30.9.2013	3 046	73	7 036	-498	5	-106	45	9 601	620	10 221
Oma pääoma 1.1.2012	3 046	73	6 670	-352	136	-108	56	9 521	516	10 037
Kauden tulos			810					810	37	847
Muuntoerot				205	6	-3	4	212	28	240
Kauden muut laajan tuloksen erät					-73	-4	-53	-130	-3	-133
Laaja tulos yhteensä			810	205	-67	-7	-49	892	62	954
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-26	-26
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä								0	1	1
Muut								-2	-1	-3
Oma pääoma 30.9.2012	3 046	73	6 590	-147	69	-115	7	9 523	552	10 075
Aiemmin raportoitu oma pääoma 31.12.2011	3 046	73	6 670	-352	136	-2	61	9 632	529	10 161
Laadintaperiaatteen muutos*						-106	-5	-111	-13	-124
Oma pääoma 1.1.2012	3 046	73	6 670	-352	136	-108	56	9 521	516	10 037
Kauden tulos			1 416					1 416	96	1 512
Muuntoerot				179	4	-3	3	183	21	204
Kauden muut laajan tuloksen erät					-106	-22	-59	-187	-5	-192
Laaja tulos yhteensä			1 416	179	-102	-25	-56	1 412	112	1 524
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-26	-26
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä								0	2	2
Muut			-5					-5	-1	-6
Oma pääoma 31.12.2012	3 046	73	7 193	-173	34	-133	0	10 040	603	10 643

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Muuntoerot

Muuntoerot vaikuttivat emoyhtiön omistajille kuuluvaan osuuteen omasta pääomasta -321 miljoonaa euroa kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana (I-III/2012: 212) johtuen pääosin Venäjän ruplan sekä Ruotsin ja Norjan kruunun vaikutuksesta, yhteensä -300 miljoonaa euroa (I-III/2012: 201).

Ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätöstiedot muunnetaan euroiksi käyttäen tuloslaskelman osalta keskimurssia ja taseen osalta tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssiero, joka syntyy muunnosta euroiksi, kirjataan omaan pääomaan. Katso lisätietoja käytetyistä kursseista liitetiedosta 7 Valuuttakurssit.

Kassavirtasuojaukset

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus kassavirtasuojauksen käyvän arvon muutoksista oli -29 miljoonaa euroa vuoden 2013 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana (I-III/2012: -67), ja se liittyi lähinnä sähkön hinnan kassavirtasuojaukseen, johon sovelletaan suojauslaskentaa. Kun sähkön hinta on alhaisempi/korkeampi kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on positiivinen/negatiivinen.

Osingonjako

Vuoden 2012 osingonjaosta, 1,00 euroa osaketta kohti ja yhteensä 888 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 9.4.2013. Osinko maksettiin 19.4.2013.

Vuoden 2011 osingonjaosta, 1,00 euroa osaketta kohti ja yhteensä 888 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 11.4.2012. Osinko maksettiin 23.4.2012.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	III/2013	III/2012 *	I-III/2013	I-III/2012 *	2012 *	Edelliset 12kk
Liiketoiminnan rahavirta						
Kauden voitto	27	120	793	847	1 512	1 458
Oikaisuerät:						
Verot	-4	30	177	196	74	55
Rahoitustuotot ja -kulut	78	83	234	234	311	311
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	-4	-7	-66	-26	-23	-63
Poistot ja arvonalentumiset	198	168	546	489	664	721
Liikevoitto ennen poistoja (Käyttökate)	295	394	1 684	1 740	2 538	2 482
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	57	-38	-104	-157	-192	-139
Saadut korot	8	8	21	31	59	49
Maksetut korot	-49	-61	-302	-274	-352	-380
Saadut osingot	14	13	48	45	45	48
Rahoituserät ja toteutuneet kurssierot	91	-121	-50	-237	-274	-87
Maksetut välittömät verot	-76	-85	-158	-252	-269	-175
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	340	110	1 139	896	1 555	1 798
Käyttöpääoman muutos	74	1	321	87	-173	61
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	414	111	1 460	983	1 382	1 859
Investointien rahavirta						
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-330	-342	-877	-919	-1 422	-1 380
Hankitut osakkeet	0	0	-12	-3	-14	-23
Käyttöomaisuuden myynnit	13	0	16	9	13	20
Myydyt osakkeet	92	5	107	137	239	209
Tulot myytyjen yhtiöiden korollisista saamisista	0	0	22	169	181	34
Osakaslainat osakkuusyrityksille	-39	-11	-45	-38	-138	-145
Muutos muissa korollisissa saamisissa	0	3	-1	7	13	5
Investointien rahavirta yhteensä	-264	-345	-790	-638	-1 128	-1 280
Rahavirta ennen rahoitusta	150	-234	670	345	254	579
Rahoituksen rahavirta						
Pitkäaikaisten velkojen nostot	9	991	783	1 365	1 375	793
Pitkäaikaisten velkojen lyhennykset	-75	-4	-96	-546	-669	-219
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-19	-42	-309	116	168	-257
Osingonjako emoyhtiön omistajille	0	0	-888	-888	-888	-888
Muut rahoituserät	4	-6	-14	-32	-33	-15
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-81	939	-524	15	-47	-586
Laskelman mukainen rahojen ja pankkisaamisten muutos	69	705	146	360	207	-7
Rahat ja pankkisaamiset kauden alussa	1 028	404	963	747	747	1 117
Rahojen ja pankkisaamisten kurssimuutokset	-2	8	-14	10	9	-15
Rahat ja pankkisaamiset kauden lopussa	1 095	1 117	1 095	1 117	963	1 095

Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua

Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua koostuvat pääasiassa varausten muutoksista (mukaanlukien ydinvoimaan liittyvät varaukset) -106 miljoonaa euroa (I-III/2012: -26) ja johdannaisten realisoitumattomista käyvän arvon muutoksista 46 miljoonaa euroa (I-III/2012: -9) sekä liiketoiminnan rahavirrasta oikaistuista myyntivoitoista -44 miljoonaa euroa (I-III/2012: -122). Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynneistä saadut rahavirrat esitetään investointien rahavirrassa.

Toteutuneet kurssierot ja muut rahoituserät

Toteutuneet kurssierot, -46 miljoonaa euroa vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana (I-III/2012: -233), aiheutuivat pääasiassa Fortumin ruotsalaisten tytäryritysten kruunumääräisestä rahoituksesta sekä siitä, että konsernin pääasiallinen ulkoinen rahoitus on euroissa. Toteutuneet kurssierot johtuvat valuuttatermiineistä, joilla suojataan sisäisiä lainoja. Suurin osa näistä termiineistä erääntyy 12 kk sisällä.

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Rahavirtalaskelman lisätietoja

Käyttöpääoman muutos

milj. euroa	III/2013	III/2012 *	I-III/2013	I-III/2012 *	2012 *	Edelliset 12kk
Korottomien saamisten muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	80	28	466	279	-226	-39
Vaihto-omaisuuden muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-5	-9	41	53	109	97
Korottomien velkojen muutos, vähennys(-)/lisäys(+)	-1	-17	-186	-245	-56	3
Yhteensä	74	2	321	87	-173	61

Positiivinen vaikutus käyttöpääoman muutoksesta vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli 321 miljoonaa euroa (I-III/2012: 87). Muutos johtuu pääosin saamisten pienentymisestä.

Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit

milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	329	376	850	937	1 558	1 471
Muutokset maksamattomissa investoinneissa	16	-15	81	38	-56	-13
Aktivoitujen korkokulujen siirto rahavirtalaskelman maksettuihin korkoihin	-15	-19	-54	-56	-80	-78
Yhteensä	330	342	877	919	1 422	1 380

Käyttöomaisuusinvestoinnit aineettomiin ja aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana olivat 850 miljoonaa euroa (I-III/2012: 937). Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit 877 miljoonaa euroa (I-III/2012: 919) eivät sisällä vielä maksamattomia investointeja, toisin sanoen investointeihin liittyvien ostovelkojen muutosta määrältään 81 miljoonaa euroa (I-III/2012: 38) eikä aktivoituja vieraan pääoman kuluja määrältään -54 miljoonaa euroa (I-III/2012: -56). Aktivoidut vieraan pääoman kulut on esitetty maksetuissa koroissa.

Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa

Vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana tytäryhtiösakkeiden hankinnat olivat 11 miljoonaa euroa (I-III/2012: 3).

Myydyt osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Myydyt tytäryritysosakkeet pl. myytyjen yritysten rahavarat	3	-	18	126	223	115
Myydyt osakkuusyritysosakkeet	89	3	89	9	13	93
Myydyt myytävissä olevat rahoitusvarat	-	2	-	2	3	1
Yhteensä	92	5	107	137	239	209

Osakkeiden bruttomyyntit vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana olivat 127 miljoonaa euroa (I-III/2012: 297) sisältäen korolliset velat myydyissä tytäryhtiöissä 22 miljoonaa euroa (I-III/2012: 169), katso liite 6. Liiketoimintojen myynnistä saadut tulot olivat vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana yhteensä 107 miljoonaa euroa (I-III/2012: 137) liittyen pääosin pienvesivoimalaitosten myyntiin Ruotsissa sekä Härjeåns Kraft AB:n ja Infratek ASA:n osakkeiden myyntiin.

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Nettovelan muutokset

milj. euroa	III/2013	III/2012 *	I-III/2013	I-III/2012 *	2012 *	Edelliset 12kk
Nettovelka kauden alussa	8 035	7 420	7 814	7 023	7 023	7 764
Muuntoerot	42	96	-43	138	89	-92
Käyttökate	295	394	1 684	1 740	2 538	2 482
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua sekä maksetut rahoituskulut ja verot	45	-284	-545	-844	-983	-684
Käyttöpääoman muutos	74	1	321	87	-173	61
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-330	-342	-877	-919	-1 422	-1 380
Yrityshankinnat	0	0	-12	-3	-14	-23
Yritys- ja käyttöomaisuusmyynnit	105	5	123	146	252	229
Tulot myytyjen yhtiöiden korollisista saamisista	0	0	22	169	181	34
Osakaslainat osakkuusyrityksille	-39	-11	-45	-38	-138	-145
Muutos muissa korollisissa saamisissa	0	3	-1	7	13	5
Osingot	0	0	-888	-888	-888	-888
Muut rahoitustoiminnot	4	-6	-14	-32	-45	-27
Nettorahavirta (- nettovelan kasvu)	154	-240	-232	-575	-679	-336
Joukkovelkakirjojen käypien arvojen muutos, arvostus jaksotettuun hankintamenoön ja muut muutokset	-26	8	-106	28	23	-111
Nettovelka kauden lopussa	7 897	7 764	7 897	7 764	7 814	7 897

Tunnusluvut

	30.6.2013	30.6.2012 *	31.12.2012 *	Edelliset 12kk
Käyttökate, milj. euroa	1 684	1 740	2 538	2 482
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	1 650	1 650	2 416	2 416
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	0,84	0,91	1,59	1,52
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	19 213	18 956	19 420	N/A
Korollinen nettovelka, milj. euroa	7 897	7 764	7 814	N/A
Käyttöomaisuus- ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa	862	942	1 574	1 494
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. euroa	850	937	1 558	1 471
Sijoitetun pääoman tuotto, % ¹⁾	8,2	9,1	10,2	9,5
Oman pääoman tuotto, % ¹⁾	10,1	10,9	14,6	14,4
Nettovelka/käyttökate ¹⁾	3,5	3,4	3,1	3,2
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate ¹⁾	3,6	3,5	3,2	3,3
Korkokate	6,0	6,7	7,6	7,0
Korkokate sisältäen aktivoidut vieraan pääoman menot	4,7	5,1	5,7	5,4
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka, % ¹⁾	19,4	16,4	19,9	22,8
Velkaantumisaste, %	77	77	73	N/A
Oma pääoma/osake, euroa	10,81	10,72	11,30	N/A
Omavaraisuusaste, %	43	42	43	N/A
Henkilöstön lukumäärä	10 105	10 584	10 371	N/A
Henkilöstö keskimäärin	10 328	10 661	10 600	N/A
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367
Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367

¹⁾ Neljänneksen luvut on muutettu vastaamaan vuositason lukuja, lukuunottamatta vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Tunnuslukujen laskenta-kaavat ovat liitetiedossa 24.

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Konsernin lyhennetyn osavuositiedon liitetiedot

1. Laadintaperusta

Konsernin lyhennetty osavuositiedon laadinta on laadittu EU:ssa käytöön otettua kansainvälistä (IAS) 34 Osavuositiedon -standardia noudattaen. Osavuositiedon laadinta tulee lukea yhdessä vuoden 2012 konsernitilinpäätöksen kanssa.

2. Laadintaperiaatteet

Noudatettavat laadintaperiaatteet ovat yhtenevät konsernitilinpäätöksessä 2012 noudattamien periaatteiden ja esitystavan kanssa, paitsi alla mainittujen laadintaperiaatteiden osalta.

Eläkkeitä koskeva laadintaperiaatteen muutos

Fortum otti käyttöön IAS 19 *Työsuhde-etuudet* -standardin muutoksen 1.1.2013. Muutos vaikuttaa etuusperusteisten vakuutusjärjestelyjen kirjaamiseen. Jatkossa ns. putkimenetelmää ei enää voida soveltaa, vaan vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan välittömästi omaan pääomaan sen tilikauden aikana, jolloin ne syntyvät. Muutoksella ei ollut olennaista vaikutusta Fortumin tulokseen tai taloudelliseen asemaan, mutta se vaikutti yhtiön omaan pääomaan muiden laajan tuloksen erien kautta.

Muutettu standardi edellyttää että vertailuvuoden tiedot muutetaan. Lisätietoja vaikutuksesta vuoden 2012 lukuihin on annettu vuoden 2013 ensimmäisen vuosineljänneksen osavuositiedon liitteessä 5.

Uudet liitetiedot koskien rahoitusvaroja ja -velkoja

Fortum otti käyttöön uuden IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* -standardin sekä muutetun IFRS 7 *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot - Netotetut rahoitusvarat ja -velat* -standardin 1.1.2013. IFRS 13 standardi ei muuta vaatimuksia koskien käyvän arvon käyttämistä, mutta se sisältää yhtenevät käyvän arvon määrittämistä koskevat vaatimukset, silloin kun käyvän arvon käyttö sallitaan tai sitä vaaditaan muissa IFRS -standardeissa. Standardin käyttöönotolla ei ollut olennaista vaikutusta käyvän arvon määrittämiseen Fortumissa. IFRS 13 edellyttää myös liitetietoja koskien käyvän arvon hierarkiatasojen. Liitetiedot on annettu liitteessä 5.

Muutettu IFRS 7 standardi edellyttää rahoitusvaroja ja -velkoja koskevien liitetietojen esittämistä. Vaatimukset koskevat rahoitusvaroista ja -veloista annettavia luokakohtaisia käyppien arvojen sekä tasearvojen tietoja sekä vakuuksista annettavia tietoja. Liitetiedot on annettu liitteissä 5, 13, 14 ja 17.

3. Kriittiset tilinpäätösarvot ja harkinnat

Osavuositiedon laatiminen edellyttää, että yhtiön johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määriin. Toteutuneet tulokset saattavat olla erilaisia näihin arvioihin verrattuna.

Tämän osavuositiedon laatimisen yhteydessä johdon tekemät merkittävät konsernin laadintaperiaatteisiin ja keskeisimpiin epävarmuustekijöihin liittyneet arviot ovat samoja, joita sovellettiin konsernitilinpäätöksessä 2012.

4. Tiedot segmenteittään

Liikevaihto						Edelliset
milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	12kk
Sähkönmyynti ilman välillisiä veroja	716	719	2 522	2 422	3 413	3 513
Lämmön myynti	171	165	1 064	1 020	1 501	1 545
Sähkönsiirto	207	212	758	719	1 002	1 041
Muut myynnit	54	44	122	164	243	201
Yhteensä	1 148	1 140	4 466	4 325	6 159	6 300

Liikevaihto segmenteittäin

milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Power ¹⁾	495	506	1 706	1 696	2 415	2 425
- josta sisäistä	9	113	45	239	296	102
Heat ¹⁾	214	205	1 126	1 151	1 628	1 603
- josta sisäistä	1	1	6	12	18	12
Russia	210	203	805	711	1 030	1 124
- josta sisäistä	-	-	-	0	-	-
Distribution	219	225	791	756	1 070	1 105
- josta sisäistä	9	8	26	25	37	38
Electricity Sales ¹⁾	133	119	548	501	722	769
- josta sisäistä	13	1	56	33	55	78
Muut ¹⁾	16	23	47	96	137	88
- josta sisäistä	15	-48	46	-65	-66	45
Nord Pool netotus ²⁾	-92	-66	-378	-342	-503	-539
Eliminoinnit	-47	-75	-179	-244	-340	-275
Yhteensä	1 148	1 140	4 466	4 325	6 159	6 300

¹⁾ Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta.

²⁾ Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Poolilta netotetaan konsernitason ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	III/2013	III/2012*	I-III/2013	I-III/2012*	2012*	Edelliset 12kk
Power	138	201	651	765	1 146	1 032
Heat	-14	-9	167	177	271	261
Russia	-15	-12	46	40	68	74
Distribution	57	57	254	218	320	356
Electricity Sales	13	9	41	29	39	51
Muut	-13	-23	-45	-68	-92	-69
Yhteensä	166	223	1 114	1 161	1 752	1 705

Liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	III/2013	III/2012*	I-III/2013	I-III/2012*	2012*	Edelliset 12kk
Power	43	205	643	787	1 175	1 031
Heat	-3	-10	180	225	344	299
Russia	-15	-12	46	51	79	74
Distribution	75	58	272	227	331	376
Electricity Sales	14	11	45	33	39	51
Muut	-17	-26	-48	-72	-94	-70
Yhteensä	97	226	1 138	1 251	1 874	1 761

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Kertaluonteiset erät segmenteittäin

milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Power	14	0	18	47	57	28
Heat	9	-1	9	57	80	32
Russia	0	0	0	11	11	0
Distribution	17	0	17	5	5	17
Electricity Sales	0	1	0	1	1	0
Muut	0	1	0	1	1	0
Yhteensä	40	1	44	122	155	77

Kertaluonteisiin eriin Power segmentissä sisältyy kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana 4 miljoonan euron myyntivoitto pienvesivoimalaitosten myynnistä Ruotsissa ja 11 miljoonan euron myyntivoitto Infratek ASA:n 33 %:n omistusosuuden myynnistä. Heat segmentissä kertaluonteiset erät liittyvät pääosin yhdistetyn lämmön- ja sähköntuotantolaitoksen myyntiin Kuusamossa. Distribution segmentissä kertaluonteiset erät sisältävät 17 miljoonan euron myyntivoiton Härjeåns Kraft AB:n 47,9 %:n omistusosuuden myynnistä.

Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät segmentteittäin						Edelliset 12kk
	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	
Power ¹⁾	-109	4	-26	-25	-28	-29
Heat	2	0	4	-9	-7	6
Russia	0	-	0	-	0	0
Distribution	1	1	1	4	6	3
Electricity Sales	1	1	4	3	-1	0
Muut	-4	-4	-3	-5	-3	-1
Yhteensä	-109	2	-20	-32	-33	-21

¹⁾ Sisältää Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuteen kohdistuvan kirjanpitokäsittelyn vaikutukset, yhteensä milj. euroa:

	-4	-8	27	-24	-31	20
--	----	----	----	-----	-----	----

Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät pääasiassa niiden tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisinstrumenttien vaikutuksen, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa IAS 39 mukaisesti. Muut-segmentti sisältää pääosin erät, jotka syntyvät suojauslaskennan statuksen muuttuessa konsernitasolla. Power-segmenttiin sisältyy kirjanpitokäsittelyn vaikutus, joka aiheutuu siitä, että IFRIC 5:n mukaan Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa.

Vertailukelpoinen käyttökate segmentteittäin						Edelliset 12kk
milj. euroa	III/2013	III/2012*	I-III/2013	I-III/2012*	2012*	
Power	188	230	762	850	1 260	1 172
Heat	39	43	325	328	481	478
Russia	23	19	143	132	189	200
Distribution	112	109	417	371	529	575
Electricity Sales	13	10	42	30	40	52
Muut	-11	-20	-39	-61	-83	-61
Yhteensä	364	391	1 650	1 650	2 416	2 416

Poistot ja arvonalentumiset segmentteittäin						Edelliset 12kk
milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	
Power ¹⁾	50	29	111	85	114	140
Heat	53	52	158	151	210	217
Russia	38	31	107	92	121	136
Distribution	55	52	163	153	209	219
Electricity Sales	0	1	1	1	1	1
Muut	2	3	6	7	9	8
Yhteensä	198	168	546	489	664	721

¹⁾ Sisältää 20 miljoonan euron arvonalentumiskirjauksen kolmannella vuosineljänneksellä liittyen Inkon voimalaitokseen.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta segmentteittäin						Edelliset 12kk
milj. euroa	III/2013	III/2012*	I-III/2013	I-III/2012*	2012*	
Power ^{1), 2)}	-13	-6	-22	-20	-12	-14
Heat	3	2	15	12	20	23
Russia	6	4	47	25	27	49
Distribution	2	1	4	3	8	9
Electricity Sales	0	0	0	0	0	0
Muut	6	6	22	6	-20	-4
Yhteensä	4	7	66	26	23	63

¹⁾ Sisältää kirjanpitokäsittelyn vaikutukset, jotka johtuvat Fortumin osakkuusyritysten osuuksista suomalaisissa ja ruotsalaisissa ydinjätehuoltorahastoissa, yhteensä milj. euroa:

	-3	-2	-5	-6	-9	-8
--	----	----	----	----	----	----

²⁾ Suurin osa Power-segmentin osakkuusyrityksistä on tuotantoyhtiöitä, joilta Fortum ostaa sähköä omakustannushintaan, johon sisältyvät korot, valmisteverot ja välittömät verot.

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä segmenteittäin

milj. euroa	30.6.2013	30.6.2012 *	31.12.2012*
Power	869	898	903
Heat	156	160	157
Russia	479	484	476
Distribution	69	104	109
Electricity Sales	0	0	0
Muut	326	361	334
Yhteensä	1 899	2 007	1 979

Investoinnit käyttöomaisuuteen segmenteittäin

milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Power	48	66	117	126	190	181
Heat	96	118	266	284	464	446
Russia	125	104	294	311	568	551
Distribution	57	84	168	207	324	285
Electricity Sales	0	0	0	0	1	1
Muut	3	4	5	9	11	7
Yhteensä	329	376	850	937	1 558	1 471
Josta aktivoituja vieraan pääoman menoja	15	19	54	56	80	78

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin segmenteittäin

milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Power	0	-	1	0	-	1
Heat	0	-	0	0	10	10
Russia	0	0	0	0	-	0
Distribution	0	-	0	-	-	0
Electricity Sales	-	-	-	-	-	-
Muut	0	0	11	5	6	12
Yhteensä	0	0	12	5	16	23

Bruttodivestoinnit osakkeisiin segmenteittäin

milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Power	40	0	75	63	102	114
Heat	0	0	0	195	269	74
Russia	-	-	-	-	-	-
Distribution	52	0	52	37	37	52
Electricity Sales	-	2	-	2	2	-
Muut	-	0	-	0	0	-
Yhteensä	92	2	127	297	410	240

Lisätietoja divestoinneista liitteestä 6 ja rahavirtalaskelman lisätiedoista.

Sidottu pääoma segmenteittäin

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012*	31.12.2012*
Power	6 258	6 409	6 389
Heat	4 235	4 199	4 286
Russia	3 795	3 639	3 848
Distribution	3 786	3 826	3 889
Electricity Sales	8	1	51
Muut	314	50	158
Yhteensä	18 396	18 124	18 621

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto segmenteittäin		
%	Edelliset	
	12kk	31.12.2012*
Power	16,3	18,5
Heat	6,7	7,0
Russia	3,2	2,7
Distribution	9,5	8,8
Electricity Sales	179,6	203,1
Muut	-21,5	-34,1

Sidotun pääoman tuotto segmenteittäin		
%	Edelliset	
	12kk	31.12.2012*
Power	16,0	18,7
Heat	7,6	8,8
Russia	3,2	3,0
Distribution	10,0	9,1
Electricity Sales	170,0	152,3
Muut	-34,0	-68,8

Sidotun pääoman tuotto on laskettu jakamalla vuotuisen liikevoiton ja 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta' -erän summa keskimääräisellä sidotulla pääomalla. Keskimääräinen sidottu pääoma on laskettu käyttämällä avaavan taseen ja kunkin neljänneksen lopun arvoja.

Varat segmenteittäin			
milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012*	31.12.2012*
Power	7 286	7 416	7 380
Heat	4 565	4 552	4 785
Russia	4 189	4 051	4 309
Distribution	4 260	4 322	4 428
Electricity Sales	193	203	292
Muut	465	728	660
Eliminoinnit	-203	-433	-403
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	20 755	20 839	21 451
Korolliset saamiset	1 421	1 321	1 393
Laskennalliset verosaamiset	169	178	177
Muut varat	390	611	577
Rahat ja pankkisaamiset	1 095	1 117	963
Varat yhteensä	23 830	24 066	24 561

Vieras pääoma segmenteittäin			
milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012*	31.12.2012*
Power	1 028	1 007	991
Heat	330	353	499
Russia	394	412	461
Distribution	474	496	539
Electricity Sales	185	202	241
Muut	151	678	502
Eliminoinnit	-203	-433	-403
Sidottuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma	2 359	2 715	2 830
Laskennalliset verovelat	1 845	2 071	1 879
Muu vieras pääoma	413	324	432
Sijoitettuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma	4 617	5 110	5 141
Korollinen vieras pääoma	8 992	8 881	8 777
Oma pääoma	10 221	10 075	10 643
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä	23 830	24 066	24 561

Muut varat ja muu vieras pääoma, jotka eivät sisälly sidottuun pääomaan segmenteittäin, sisältävät pääasiassa tuloverosaamiset ja -velat, jaksotetut korkokulut, korkojohdannaisista johtuvat saamiset ja velat, sekä sellaiset suojauksista johtuvat saamiset ja velat, joihin sovelletaan suojauskasentaa.

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Henkilöstön lukumäärä			
	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Power	1 876	1 921	1 846
Heat	2 107	2 341	2 212
Russia	4 197	4 270	4 253
Distribution	860	870	870
Electricity Sales	500	514	509
Muut	565	668	681
Yhteensä	10 105	10 584	10 371

Henkilöstö keskimäärin			
	I-III/2013	I-III/2012	2012
Power	1 922	1 909	1 896
Heat	2 181	2 388	2 354
Russia	4 265	4 316	4 301
Distribution	869	874	873
Electricity Sales	508	517	515
Muut	583	657	661
Yhteensä	10 328	10 661	10 600

Henkilöstö keskimäärin lasketaan käyttäen koko raportointikauden kuukausittaisia keskiarvoja.

5. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin riskienhallinnan periaatteisiin ei ole tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet ovat yhdenmukaisia vuoden 2012 konsernitilinpäätöksessä esitettyjen tietojen kanssa.

Käypien arvojen hierarkiatasot

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on esitetty seuraavien käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaisesti:

Taso 1: täysin samanlaisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla;

Taso 2: muut syöttötiedot kuin tasoon 1 sisältyvät noteeratut hinnat, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on todettavissa joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina);

Taso 3: omaisuuserää tai velkaa koskevat syöttötiedot, jotka eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon (ei todettavissa olevat syöttötiedot).

Katso konsernitilinpäätöksen 2012 liitetieto 1 Laadintaperiaatteet, 1.30 Käypien arvojen arviointi.

Rahoitusvarat

milj. euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ³⁾		Yhteensä	
	30.9.2013	31.12.2012	30.9.2013	31.12.2012	30.9.2013	31.12.2012	30.9.2013	31.12.2012	30.9.2013	31.12.2012
Pitkäaikaisissa varoissa										
Myytavissa olevat rahoitusvarat ¹⁾	1	1			28	31			29	32
Johdannaisinstrumentit										
Sähköjohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			34	56			-14	-14	20	42
Ei sovelleta suojauslaskentaa		1	45	55		2 ²⁾	-20	-24	25	34
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			82	183					82	183
Ei sovelleta suojauslaskentaa			167	175					167	175
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit										
Ei sovelleta suojauslaskentaa	34	10		17			-6	-10	28	17
Pitkäaikaisissa varoissa yhteensä	35	12	328	486	28	33	-40	-48	351	483
Lyhytaikaisissa varoissa										
Johdannaisinstrumentit										
Sähköjohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			35	96			-25	-41	10	55
Ei sovelleta suojauslaskentaa	8	18	84	175			-66	-114	26	79
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			3	4					3	4
Ei sovelleta suojauslaskentaa			58	38					58	38
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit										
Sovelletaan suojauslaskentaa	2			2					2	2
Ei sovelleta suojauslaskentaa	169	125		60			-100	-140	69	45
Lyhytaikaisissa varoissa yhteensä	179	143	180	375	0	0	-191	-295	168	223
Yhteensä	214	155	508	861	28	33	-231	-343	519	706

Rahoitusvelat

milj. euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ³⁾		Yhteensä	
	30.9.2013	31.12.2012	30.9.2013	31.12.2012	30.9.2013	31.12.2012	30.9.2013	31.12.2012	30.9.2013	31.12.2012
Pitkäaikaisissa veloissa										
Myytäviksi olevat rahoitusvelat ⁴⁾			1 413	1 895					1 413	1 895
Johdannaisinstrumentit										
Sähköjohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			20	17		1 ²⁾	-14	-14	6	4
Ei sovelleta suojauslaskentaa		12	32	22			-20	-24	12	10
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			57	57					57	57
Ei sovelleta suojauslaskentaa			65	108					65	108
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit										
Ei sovelleta suojauslaskentaa	19	3		10			-6	-10	13	3
Pitkäaikaisissa veloissa yhteensä	19	15	1 587	2 109	0	1	-40	-48	1 566	2 077
Lyhytaikaisissa veloissa										
Johdannaisinstrumentit										
Sähköjohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			27	42			-25	-41	2	1
Ei sovelleta suojauslaskentaa	5	23	69	109			-66	-114	8	18
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			3	4					3	4
Ei sovelleta suojauslaskentaa			57	197					57	197
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit										
Sovelletaan suojauslaskentaa	5			4					5	4
Ei sovelleta suojauslaskentaa	153	116		64			-100	-140	53	40
Yhteensä	163	139	156	420	0	0	-191	-295	128	264
	182	154	1 743	2 529	0	1	-231	-343	1 694	2 341

¹⁾ Myytävissä olevat rahoitusvarat, jotka ovat muita kuin osakkuus- ja yhteisyritysosakkeita, koostuvat pääosin listaamattomien yhtiöiden osakkeista, arvoltaan 28 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 31). Osakkeiden käypää arvoa ei pystytä määrittelemään luotettavasti ja ne on arvostettu hankintamenoonsa vähennettynä mahdollisilla arvonalentumistappioilla. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvien listattujen yritysten osakkeiden käypä arvo oli 1 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 1). Fortumin omaan pääomaan kirjattujen kertyneiden käypien arvojen muutokset olivat -3 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: -3).

²⁾ Vuonna 2012 Nasdaq OMX Commodities Europe noteeraa lähimmät viisi vuotta ja vuodesta 2013 lähtien lähimmät 10 vuotta. Näiden vuosien jälkeen käytetään Fortumin tekemää hintaennustetta. Syy sähköjohdannaisien siirtämiseen tasolta 3 tasolle 2 on sopimusten erääntymisaika.

³⁾ Kun sähkö-, öljy ja muiden hyödykeperössien kanssa tehdyillä standardijohdannais sopimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan.

⁴⁾ Osuus joukkovelkakirjalainasta, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Korko- ja valuuttajohdannaisien netto käypä arvo on 128 miljoonaa euroa, varat 310 miljoonaa euroa ja velat 182 miljoonaa euroa. Fortumilla on käteisvakuuksia perustuen Credit Support Annex sopimukseen, joita Fortumilla on joidenkin vastapuolten kanssa. Kolmannen kvartaalin lopussa Fortum oli saanut 121 miljoonaa euroa näistä Credit Support Annex sopimuksista. Saatu raha on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

Lisätietoja näihin vakuuksiin liittyvistä korollisista veloista on liitetiedossa 14 Korolliset velat sekä liitetiedossa 17 Pantatut varat.

6. Yrityshankinnat ja -myynnit sekä myytävänä olevat omaisuuserät

Yrityshankinnat

Vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana ei ollut olennaisia yrityshankintoja (ei myöskään vuonna 2012).

Yritysmyyntit

Yritysmyyntit vuoden 2013 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä

Vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä Fortum myi pienvesivoimalaitoksia Ruotsissa. Myynnistä kirjattiin vähäinen myyntivoitto Power-segmentin tulokseen.

Kesäkuussa 2013 Fortum myi 47,9 %:n osuutensa ruotsalaisesta Härjeåns Kraft AB:stä suomalaiselle energiayhtiölle Oy Herrfors Ab:lle, joka on Katternö -konsernin tytäryhtiö. Kauppahinta oli 445 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 51 miljoonaa euroa). Kauppa saatiin päätökseen heinäkuussa ja 17 miljoonan euron myyntivoitto kirjattiin Distribution-segmentin kolmannen neljänneksen tulokseen.

Heinäkuussa 2013 Fortum saattoi päätökseen 33 %:n osuutensa myynnin norjalaisesta Infatek ASA:sta Tritonin hallitsemalle rahastolle. Kauppahinta oli 295 miljoonaa Norjan kruunua (noin 38 miljoonaa euroa) ja kaupasta syntynyt myyntivoitto 11 miljoonaa euroa kirjattiin Power-segmentin kolmannen neljänneksen tulokseen.

Yritysmyyntit 2012

Joulukuussa 2012 Fortum myi osakkeensa Fortum Heat Naantali Oy:ssä Turun Seudun Energiantuotanto Oy:lle (TSE), josta Fortumilla on 49,5 % taloudellinen omistusosuus. Kokonaismyyntihinta (vähennettynä myydyin yhtiön likvideillä varoilla) oli noin 74 miljoonaa euroa, josta 2 miljoonaa euroa maksettiin vuoden 2013 toisella neljänneksellä. Fortumin myyntivoitto oli 21 miljoonaa euroa ja se kirjattiin Heat-segmenttiin. Myynnin yhteydessä Fortum osallistui TSE:n osakeantiin 10 miljoonalla eurolla ja antoi 13 miljoonan euron osakaslainan yhtiölle.

Fortum sai päätökseen Fortum Energiaratkaisut Oy:n sekä Fortum Termest AS:n myynnin EQT Infrastructure Fundille 31.1.2012. Kokonaismyyntihinta velat mukaan lukien oli noin 200 miljoonaa euroa ja myyntivoitto 58 miljoonaa euroa.

Tammikuussa 2012 Fortum myi Distribution-segmenttiin kuuluvan virolaisen tytäryrityksensä Fortum Elekter AS:n Imatran Seudun Sähkölle. Samalla Fortum luopui osuudestaan Imatran Seudun Sähkö Oy:ssä.

Vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä Fortum myi pienvesivoimalaitoksiaan Suomessa. Killin Voima Oy:stä myytiin 60 % osuus Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:lle ja 14 pienvesivoimalaitosta Koskienergia Oy:lle. Myyntivoitto näistä liiketoimista oli 47 miljoonaa euroa ja se kirjattiin Power-segmentin ensimmäisen neljänneksen tulokseen. Viimeisen neljänneksen aikana Fortum myi myös pieniä vesivoimalaitoksia Ruotsissa ja niistä kirjattiin pieni myyntivoitto Power-segmenttiin.

Osakemyynnit (brutto)

milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Myyneistä rahana saadut suoritukset	3	-	18	126	223	115
Korolliset velat myydyissä tytäryrityksissä	-	-	22	169	181	34
Myynteihin liittyvien saamisten muutos	-	-	-2	0	2	0
Myydyt tytäryritysosakkeet (brutto) ¹⁾	3	-	38	295	406	149
Myydyt osakkuusyriitysosakkeet (brutto)	89	-	89	0	1	90
Myydyt myytävissä olevat rahoitusvarat	-	2	-	2	3	1
Yhteensä	92	2	127	297	410	240

¹⁾ Myytyjen tytäryritysten rahat ja pankkisaamiset 0 miljoonaa euroa (I-III/2012: 12) on vähennetty tytäryritysten bruttomääräisestä myynnistä.

Myytävänä olevat omaisuuserät

Syyskuun 2013 lopussa ei ollut myytävänä olevia omaisuuseriä.

7. Valuuttakurssit

Kauden lopun valuuttakurssit perustuvat Euroopan keskuspankin julkaisemiin tilinpäätöshetken kursseihin. Keskimääräinen valuuttakurssi on laskettu kunkin kuukauden lopun Euroopan keskuspankin kurssien ja edellisen vuoden viimeisen päivän kurssien keskiarvona. Keskeisimmät Fortum-konsernissa käytetyt kurssit ovat:

Keskimääräinen valuuttakurssi	1-9/2013	1-6/2013	1-3/2013	1-12/2012	1-9/2012	1-6/2012	1-3/2012
Ruotsi (SEK)	8,6040	8,5599	8,5043	8,7015	8,7275	8,8756	8,8658
Norja (NOK)	7,6958	7,5555	7,4456	7,4840	7,5182	7,5855	7,6136
Puola (PLN)	4,2097	4,1954	4,1501	4,1900	4,2152	4,2524	4,2389
Venäjä (RUB)	41,7516	40,8468	40,2378	40,2354	40,1847	40,1999	39,9714

Kauden lopun valuuttakurssi	30.9.2013	30.6.2013	31.3.2013	31.12.2012	30.9.2012	30.6.2012	31.3.2012
Ruotsi (SEK)	8,6575	8,7773	8,3553	8,5820	8,4498	8,7728	8,8455
Norja (NOK)	8,1140	7,8845	7,5120	7,3483	7,3695	7,5330	7,6040
Puola (PLN)	4,2288	4,3376	4,1804	4,0740	4,1038	4,2488	4,1522
Venäjä (RUB)	43,8240	42,8450	39,7617	40,3295	40,1400	41,3700	39,2950

8. Tuloverot

Tuloverokanta vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli 18,3 % (I-III/2012: 18,8 %). Vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen veroprosentti, lukuunottamatta osuutta osakkuusyritysten voitoista ja verovapaita myyntivoittoja oli 20,4 % (I-III/2012: 21,2 %). Tuloslaskelman verokantaan vaikuttaa aina se, että osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta lasketaan verojen jälkeen.

Ruotsin verokanta laski 26,3 %:sta 22 %:iin 1.1.2013 alkaen. Verokannan muutoksesta johtuva positiivinen kertaluonteinen vaikutus vuoden 2012 veroihin oli noin 230 miljoonaa euroa, josta vähemmistön osuus oli 34 miljoonaa euroa. Vuoden 2012 tuloverokanta, lukuunottamatta Ruotsin verokannan muutosta, osuutta osakkuusyritysten voitoista ja verovapaita myyntivoittoja oli 21,2 % (2011: 21,4 %).

9. Osakekohtainen osinko

Yhtiökokous päätti 9.4.2013 jakaa osinkoa tilikaudelta 2012 1,00 euroa osakkeelta, yhteensä 888 miljoonaa euroa. Osinko maksettiin 19.4.2013.

Yhtiökokous päätti 11.4.2012 jakaa osinkoa tilikaudelta 2011 1,00 euroa osakkeelta, yhteensä 888 miljoonaa euroa. Osinko maksettiin 23.4.2012.

10. Aineettomien hyödykkeiden muutos

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Kirjanpitoarvo kauden alussa	442	433	433
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	-	2	2
Käyttöomaisuusinvestoinnit	32	21	35
Päästöoikeuksien muutokset	-15	-42	-25
Poistot ja arvonalentumiset	-19	-17	-22
Uudelleenryhmittelyt	2	3	6
Muuntoerot ja muut muutokset	-26	18	13
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	416	418	442
Kirjanpitoarvoon sisältyvä liikearvo kauden lopussa	285	310	309
Muuntoerokirjausten vaikutus liikearvon määrään	-24	16	15

11. Aineellisten hyödykkeiden muutos

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Kirjanpitoarvo kauden alussa	16 497	15 234	15 234
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	9	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit	818	916	1 523
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	46	-1	-1
Vähennykset	-3	-14	-15
Poistot ja arvonalentumiset	-527	-472	-642
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-27	-18	-84
Uudelleenryhmittelyt	-2	-3	-6
Muuntoerot ja muut muutokset	-387	649	488
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	16 424	16 291	16 497

12. Muutokset osuuksissa osakkuus- ja yhteisyrityksissä

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012*	31.12.2012*
Kirjanpitoarvo kauden alussa	1 979	2 014	2 014
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	66	26	23
Hankinnat	-	-	10
Saadut osingot	-48	-45	-45
Osakkuusyritysten muut laajan tuloksen erät	45	-49	-56
Muuntoerot ja muut muutokset	-81	61	33
Myynnit	-62	-	-
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	1 899	2 007	1 979

*Vertailuvuoden tiedot on muutettu, lisätietoja liitetiedosta 2.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

Fortumin kumulatiivinen osuus osakkuusyritysten tuloksesta vuoden 2013 kolmelta ensimmäiseltä neljännekseltä oli 66 miljoonaa euroa (I-III/2012: 26), josta Hafslundin osuus oli 22 miljoonaa euroa (I-III/2012: 6), TGC-1 47 miljoonaa euroa (I-III/2012: 25) ja Gasum 7 miljoonaa euroa (I-III/2012: 9).

Fortumin osuus osakkuusyritysten tuloksesta vuonna 2012 oli 23 miljoonaa euroa, josta Hafslundin osuus oli -20 miljoonaa euroa, TGC-1 27 miljoonaa euroa ja Gasum 15 miljoonaa euroa.

Fortumin laadintaperiaatteiden mukaisesti Hafslundin ja TGC-1:n tulos sisältyy Fortumin lukuihin edellisen neljänneksen julkaistujen lukujen perusteella, sillä tavallisesti viimeisin osavuosikatsaus ei ole vielä saatavilla.

Hankinnat ja myynnit

Vuoden 2013 kolmannen neljänneksen aikana Power segmentti myi Fortumin 33%:n osuuden Infratek ASA:sta ja Distribution segmentti myi Fortumin 47.9%:n osuuden Härjeåns Kraft AB:stä.

Lisätietoja divestoinneista liitteestä 6 Yrityshankinnat ja -myynnit sekä myytävänä olevat omaisuuserät.

Saadut osingot

Vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana Fortum oli saanut osakkuusyhtiöiltään osinkoa 48 miljoonaa euroa (I-III/2012: 45), joista Hafslundilta saatu osuus oli 22 miljoonaa euroa (I-III/2012: 22) ja Gasumilta saatu osuus 12 miljoonaa euroa (I-III/2012: 10).

13. Korolliset saamiset

	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo
milj. euroa	30.9.2013	30.9.2013	31.12.2012	31.12.2012
Pitkäaikaiset lainasaamiset	1 417	1 467	1 389	1 440
Rahoitusleasingsaamiset	3	4	3	5
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä ¹⁾	1 420	1 471	1 392	1 445
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	1	1	1	1
Yhteensä	1 421	1 472	1 393	1 446

¹⁾ Tasearvo sisältää pitkäaikaisen saatavan lyhytaikaisen osuuden 5 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 8).

Pitkäaikaisiin lainasaamisiin sisältyy saamia osakkuusyrityksiltä 1 366 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 1 332). Yhteensä 1 255 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 1 249) ovat ruotsalaisilta ydinvoima-osakkuusyrityksiltä OKG AB:lta ja Forsmark Kraftgrupp AB:lta. Näitä yhtiöitä rahoitetaan pääsääntöisesti osakslainoilla osakkaiden omistusosuuksien suhteessa. Saamisten kasvu johtuu suunnitelman mukaisista investoinneista OKG AB:ssa ja Forsmark Kraftgrupp AB:ssa.

Pitkäaikaisiin lainasaamisiin sisältyy myös saamia Teollisuuden Voima Oyj:ltä (TVO) yhteensä 85 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 58). TVO:n rakentamaa Olkiluoto 3 -ydinvoimalaa rahoitetaan ulkoisilla lainoilla, osakeanneilla ja osakslainoilla TVO:n osakkeenomistajien välisten osakassopimusten perusteella. Maaliskuun 2009 lopussa TVO:n osakkeenomistajat antoivat 300 miljoonan euron etuoikeudeltaan huonomman osakslainasitoumuksen TVO:lle. Sitoumus on käytettävissä vuoden 2015 loppuun asti. Fortumin osuus sitoumuksesta on korkeintaan 75 miljoonaa euroa, josta 25 miljoonaa euroa oli nostettu syyskuun 2013 loppuun mennessä. Maaliskuussa 2012 TVO:lle annettiin etuoikeudeltaan huonompi osakslainasitoumus rahoittamaan Olkiluoto 4:n suunnittelua. Fortumin osuus tästä sitoumuksesta on 72 miljoonaa euroa, josta 15 miljoonaa euroa on nostettu 2013 syyskuun loppuun mennessä. Kesäkuussa 2013 TVO:n osakkeenomistajat sitoutuivat Olkiluoto 3:n lisärahoittamiseen 300 miljoonan euron etuoikeudeltaan huonommalla osakslainasitoumuksella. Sitoumus on käytettävissä vuoden 2018 loppuun asti. Fortumin osuus sitoumuksesta on korkeintaan 75 miljoonaa euroa. 2013 syyskuun loppuun mennessä tämän sitoumuksen puitteissa ei ole tehty nostoja.

14. Korollinen vieras pääoma ja rahat ja pankkisaamiset

Korolliset velat	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo
milj. euroa	30.9.2013	30.9.2013	31.12.2012	31.12.2012
Joukkovelkakirjalainat	6 400	6 825	5 841	6 239
Lainat rahoituslaitoksilta	903	968	983	1 062
Muut pitkäaikaiset korolliset velat ¹⁾	1 568	1 595	1 521	1 566
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä ²⁾	8 871	9 388	8 345	8 867
Yritystodistukset	0	0	228	228
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	121	121	204	204
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	121	121	432	432
Yhteensä	8 992	9 509	8 777	9 299

¹⁾ Sisältää lainat Valtion ydinjätehuoltorahastolta ja Teollisuuden Voima Oyj:lta 995 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 940), lainat suomalaisilta eläkelaitoksilta 213 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 228), rahoitusleasingvelat 24 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 25) ja muut lainat 336 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 328).

²⁾ Tasearvot sisältävät pitkäaikaisen lainan lyhytaikaisen osuuden.

Fortum laski liikkeelle 13.3.2013 kaksi uutta viiden vuoden joukkovelkakirjalainaa Euro Medium Term Note (EMTN) -ohjelman puitteissa. Liikkeelle laskettujen joukkovelkakirjojen arvo oli yhteensä 3 150 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 376 miljoonaa euroa), joista 2 000 miljoonaa Ruotsin kruunua on sidottu vaihtuvaan korkoon ja 1 150 miljoonaa Ruotsin kruunua on sidottu 2,75 % kiinteään korkoon. Huhtikuussa Fortum lisäsi takaisinlainaustaan Valtion ydinjätehuoltorahastosta ja Teollisuuden Voimalta 55 miljoonalla eurolla yhteensä 995 miljoonaa euroon. Toisen neljänneksen aikana Fortum laski liikkeelle kolme uutta joukkovelkakirjalainaa: joista yksi joukkovelkakirjalaina 100 miljoonaa euroa kiinteällä 3,5 % korolla kolmeksi vuodeksi ja kaksi vaihtuvakorkoista 1 000 miljoonan Ruotsin kruunumääräistä (noin 231 miljoonaa euroa) joukkovelkakirjalainaa jotka erääntyvät vuosina 2018 ja 2023. Kesäkuussa Fortumin luottolimiitin määrä laskettiin 2,5 miljardia eurosta 2,0 miljardiin euroon. Samanaikaisesti kun luottolimiitin määrää laskettiin, suurin osa luottolimiitistä jatkettiin vuodelle. Luottolimiitin määrä on 2,0 miljardia heinäkuuhun 2016 ja 1,9 miljardia heinäkuuhun 2017. Aurinkoteknologiayrityksen hankinnan yhteydessä Intiassa Fortum nosti 515 miljoonan Intian rupia määräisen (noin 6,7 miljoonaa euroa) lainan. Kolmannen neljänneksen aikana OAO Fortum maksoi takaisin Venäjän ruplamääräisen 3 057 miljoonan velan (noin 72 miljoonaa euroa).

Lyhytaikainen rahoitus oli 121 miljoonaa euroa syyskuun 2013 lopussa (vuoden 2012 lopussa: 432). Korollinen velka väheni kolmannen neljänneksen aikana 71 miljoonaa euroa 9 063 miljoonasta eurosta 8 992 miljoonaa euroon.

Rahat ja pankkisaamiset kasvoivat 67 miljoonalla eurolla kolmannen neljänneksen aikana 1 028 miljoonasta eurosta 1 095 miljoonaa euroon. OAO Fortumin rahat ja pankkisaamiset olivat kauden lopussa noin 142 (vuoden 2012 lopussa 128) miljoonaa euroa.

15. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Taseeseen sisältyvät erät			
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	736	670	678
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	736	670	678
Lainmukainen vastuu ja osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta			
Ydinjätehuoltovastuu Suomen ydinenergialain mukaan	996	968	996
Rahastotavoite	996	941	996
Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	996	941	956

Ydinvoimaan liittyvät varaukset

Ydinenergialain mukaisesti Fortum tekee Työ- ja elinkeinoministeriölle esityksen Loviisan ydinvoimalaitoksen ydinjätehuoltovastuusta joka kolmas vuosi kesäkuun loppuun mennessä. Vastuun määrä perustuu kolmen vuoden välein päivitettävään tekniseen suunnitelmaan. Uutta teknistä suunnitelmaa vastaava kustannusarvio päivitettiin vuoden 2013 toisella neljänneksellä. Päivityksen mukaan käytetyn ydinpolttoaineen välivarastointiin ja loppusijoittamiseen sekä laitoksen käytöstäpoistoon liittyvien tulevien kustannusten odotetaan nousevan. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää vastuun määrän vuoden 2013 loppuun mennessä.

Lain mukainen Työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen perustuva vastuu 30.9.2013 oli 996 miljoonaa euroa. Fortumin esitykseen perustuva lain mukainen vastuu vuoden 2013 lopussa on 1 059 miljoonaa euroa. Taseeseen kirjattu ydinjätehuoltovastuu perustuu tulevaisuuden kustannuksia koskeviin kassavirtaennusteisiin, jotka pohjautuvat samoihin selvityksiin kuin lainmukainen vastuu. Ydinvoimavarausten tasearvo, joka on laskettu IAS 37:n mukaisesti, on kasvanut uuden kustannusarvion seurauksena 58 miljoonalla eurolla vuoden 2012 lopun arvosta, ja oli 30.9.2013 yhteensä 736 miljoonaa euroa. Suurin syy lainmukaisen vastuun ja taseeseen kirjattujen varauksen väliseen eroon on se, että lainmukaista vastuuta ei diskontata nykyarvoon.

Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Viranomaiset päättävät Fortumin rahastotavoitteen Valtion ydinjätehuoltorahastossa laillisen vastuun määrää päätettäessä vuosittain joulukuussa. Fortum suorittaa ydinjätehuoltomaksuja Valtion ydinjätehuoltorahastoon kyseisten päätösten mukaisesti. Nykyinen rahastotavoite perustuu joulukuun 2012 päätökseen ja on yhteensä 996 miljoonaa euroa. Fortum on vuoden 2013 toisella neljänneksellä maksanut 40 miljoonan euron ydinjätehuoltomaksun, minkä jälkeen Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta on täysin katettu. Rahastossa on IFRS:n näkökulmasta 260 miljoonan euron ylijäämä, koska Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta 30.9.2013 oli 996 miljoonaa euroa, kun taas rahasto-osuuden tasearvo vastaavalla hetkellä oli 736 miljoonaa euroa.

Vaikutukset vertailukelpoiseen liikevoittoon sekä liikevoittoon

Päivitetyn kustannusarvion seurauksena Power-segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon kirjattiin kertaluonteisesti +4 miljoonan euron vaikutus johtuen jo käytetyn ydinpolttoaineen alhaisemmista loppusijoituskustannuksista. Jo käytetyn ydinpolttoaineen kustannusten muutoksen vaikutus kirjataan aina välittömästi vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Power-segmentin liikevoittoon vaikuttaa Fortumin laskentaperiaatteiden mukaisesti Valtion ydinjätehuoltorahaston kirjanpitokäsittelystä syntyvät erät, sillä Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy IFRS:n näkökulmasta yllähoitettuna, kirjataan positiivinen vaikutus liikevoittoon, kun varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus kirjataan liikevoittoon aina, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin varauksen kasvu. Edellä mainittua kirjausta ei sisällytetä Fortumin vertailukelpoiseen liikevoittoon, katso 'muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät', liitetieto 4. Kirjauksen vaikutus Fortumin vuoden 2013 kolmannen neljänneksen tulokseen oli -4 miljoonaa euroa, kun vastaavasti viime vuoden vastaavana ajankohtana se oli -8 miljoonaa euroa. Kumulatiivinen vaikutus kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli +27 miljoonaa euroa, kun vastaavasti viime vuonna vaikutus oli -24 miljoonaa euroa.

Osakkuusyrietykset

Fortumilla on vähemmistöosuuksia suomalaisessa ja ruotsalaisissa ydinvoimaa tuottavissa osakkuusyhtiöissä. Fortum on näiden yritysten osalta käsitellyt osuutensa ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen vaikutuksista laadintaperiaatteidensa mukaisesti.

16. Muut varaukset

milj. euroa	Tuotantokapasiteettia koskeviin ehtoihin liittyvä varaus			Muut varaukset		
	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Varaukset kauden alussa	178	180	180	36	29	29
Käyttämättömien varausten purku	-10	-	-	-1	-1	-2
Varausten lisäys	-	-	-	16	7	15
Käytetyt varaukset	-21	-13	-23	-13	-1	-7
Diskonttauksen purkautuminen	10	11	15	0	-	-
Kurssierot	-13	7	6	-1	1	1
Varaukset kauden lopussa	144	185	178	37	35	36
Lyhytaikaiset varaukset	-	-	-	5	2	7
Pitkäaikaiset varaukset	144	185	178	32	33	29

Fortumin Venäjällä käynnissä olevaan mittavaan investointiohjelmaan liittyy tulevaa tuotantokapasiteettia koskevia ehtoja. Ehtojen mukaan Fortumilta voidaan periä sakkomaksuja, mikäli investointiohjelman tuoman uuden tuotantokapasiteetin käyttöönotto merkittävästi lykkääntyy tai investointisopimuksen pääehdot eivät muulta osin täyty. Mahdollisia sakkoja varten tehty varaus oli 144 miljoonaa euroa syyskuun 2013 lopussa (vuoden 2012 lopussa: 178). Voimalaitosten käyttöönoton aikataulu arvioidaan jokaisena tilinpäätöshetkenä ja muutosten vaikutukset varauksen määrään päivitetään tarpeen mukaisesti. Vuoden 2013 toisen neljänneksen aikana varausta purettiin tulokseen 10 miljoonaa euroa Nyagan 1 valmistumisen johdosta. Diskonttauksesta johtuva varauksen muutos vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli 10 miljoonaa euroa (I-III/2012: 11), joka on kirjattu muihin rahoituseriin. Maksetut sakkomaksut vuoden 2013 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana olivat 21 miljoonaa euroa (I-III/2012: 13).

17. Pantatut varat

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Omasta puolesta annetut			
Lainat			
Pantit	288	300	293
Kiinteistökiinnitykset	137	137	137
Muut sitoumukset			
Kiinteistökiinnitykset	103	124	124
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut			
Pantit ja kiinteistökiinnitykset	3	3	3

Lainojen vakuudeksi pantatut varat

Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastosta. Fortumilla on tätä lainaa varten vakuutena Kemijoki Oy:n osakkeita. Pantattuina olevien osakkeiden arvo 30.9.2013 oli 269 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 269).

Virolainen Fortum Tartu (Fortumin omistusosuus 60 %) on antanut kiinteistökiinnityksiä arvoltaan 96 miljoonaa euroa (vuoden 2012 lopussa: 96) lainan vakuudeksi. Fortumin eläkesäätiön myöntämän lainan vakuudeksi on annettu 41 miljoonan euron (vuoden 2012 lopussa: 41) kiinteistökiinnitykset.

Lisätietoja näihin kiinnityksiin liittyvistä korollisista veloista on liitetiedossa 14 Korollinen vieras pääoma ja rahat ja pankkisaamiset.

Muiden sitoumusten vakuudeksi pantatut varat

Fortum on antanut Valtion ydinjätehuoltorahastolle vakuudeksi suomalaisiin voimalaitoksiin liittyviä kiinteistökiinnityksiä arvoltaan 103 miljoonaa euroa syyskuun 2013 lopussa (vuoden 2012 lopussa: 124). Vakuudet on annettu turvaamaan kattamattomat lainmukaiset vastuut ja mahdolliset odottamattomat tapahtumat liittyen Loviisan ydinvoimalan käytöstäpoistosta ja ydinjätteen loppusijoituksesta aiheutuviin tuleviin kustannuksiin. Kiinnitysten arvo tarkistetaan vuosittain toisen neljänneksen aikana perustuen edellisvuoden vaihteessa päivitettyyn lainmukaiseen vastuuseen ja rahastotavoitteeseen.

18. Vuokrasopimukseen liittyvät sitoumukset

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Vuoden sisällä erääntyvät	30	35	32
Yli vuoden, mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	73	83	73
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	167	159	176
Yhteensä	270	277	281

19. Investointisitoumukset

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1 007	1 041	1 168
Aineettomat hyödykkeet	6	5	4
Yhteensä	1 013	1 046	1 172

Pääosa investointisitoumuksista liittyvät OAO Fortumin investointiohjelmaan, Suomessa tehtäviin ydinvoima investointeihin sekä Tukholmassa sijaitsevien yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksien rakennusprojekteihin.

20. Vastuut

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Omasta puolesta annetut			
Muut vastuut	59	71	67
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut			
Takaukset	483	493	487
Muut vastuut	125	125	125
Muiden puolesta annetut			
Takaukset	0	1	0

Vastuut osakkuusyritysten puolesta

Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annettavat vastuut liittyvät pääasiassa Fortumin ydinvoimaosakkuusyrityksille (Teollisuuden Voima Oyj, Forsmarks Kraftgrupp AB ja OKG AB) annettuihin takauksiin. Forsmarks Kraftgrupp AB:lle ja OKG AB:lle annettavien vastuiden määrä oli vuoden 2013 kolmannen neljänneksen lopussa 3 696 miljoonaa Ruotsin kruunua (427 miljoonaa euroa) (vuoden 2012 lopussa: 431 miljoonaa euroa).

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) puolesta annettu takaus rahastolle oli 40 miljoonaa euroa vuoden 2013 kolmannen neljänneksen lopussa (vuoden 2012 lopussa: 39).

21. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Alla annetut tiedot oikeudenkäynneistä ja viranomaismenettelyistä tulisi lukea yhdessä vuoden 2012 konsernitilinpäätöksessä annettujen tietojen kanssa. Muita olennaisia muutoksia ei ole tapahtunut verrattuna vuoden 2012 lopun tilanteeseen.

Ruotsin energiamarkkinaviranomainen (EI), joka säätelee ja valvoo jakeluverkkotariffeja Ruotsissa on julkistanut päätöksen koskien sallittuja tuloarvoja vuosille 2012-2015. EI perustaa päätöksensä siirtymäsääntöön, jonka mukaan vie 18 vuotta saavuttaa uuden mallin mukainen sallittu tuottoarvo. EI:n päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen yli 80 jakeluverkkoyhtiön toimesta, jossa on mukana myös Fortum Distribution AB. Peruste Fortum Distribution AB:n valitukselle on, että uusi laskentamalli ei ole yhteensopiva voimassaolevan lainsäädännön kanssa ja että EI on käyttänyt virheellistä laskentatapaa laskiessaan pääoman keskimääräistä kustannusta (WACC).

Fortum sai Ruotsissa joulukuussa 2011 vuoden 2009 tuloverotusta koskevan jälkiverotuspäätöksen ja joulukuussa 2012 vastaavan päätöksen koskien vuotta 2010. Veroviranomaisten mukaan Fortumin pitäisi maksaa lisää tuloveroa vuosilta 2009 ja 2010 liittyen vuosina 2004 -2005 toteutettuun ruotsalaisten tytäryhtiöiden lainojen uudelleenjärjestämiseen sekä vuodelta 2010 liittyen vuonna 2008 toteutuneen TGC 10:n (nykyään OAO Fortum) osakkeiden hankinnan rahoittamiseen. Veroviranomaisten vaateet perustuvat vuonna 2009 toteutettuun verolainsäädännön muutokseen. Fortumin näkemyksen mukaan vaatimukset ovat perusteettomia ja yhtiö on valittanut veroviranomaisten päätöksistä. Asiassa tehdyn oikeudellisen analyysin perusteella tilinpäätökseen ei ole kirjattu jälkiverotuspäätöksistä johtuen varauksia.

Mikäli veroviranomaisten päätökset jäävät voimaan valitusprosessin jälkeen, vaikutus tilikauden voittoon olisi noin 425 miljoonaa Ruotsin kruunua (49 miljoonaa euroa) koskien vuotta 2009 ja 444 miljoonaa Ruotsin kruunua (51 miljoonaa euroa) koskien vuotta 2010.

Tukholman hallinto-oikeus on tutkinut valituksen koskien vuoden 2009 jälkiverotuspäätöstä ja 9.10.2013 kumonnut veroviranomaisten päätöksen. Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan jälkiverotusmenettely ei ollut lainmukainen. Veroviranomaisilla on valitusoikeus päätökseen.

Fortum on saanut jälkiverotuspäätökset Belgiassa koskien vuosien 2008 ja 2009 tuloveroja. Veroviranomaiset ovat eri mieltä Fortum EIF NV:n verokehittelystä. Fortumin mielestä veroviranomaisten tulkinta ei perustu paikalliseen lainsäädäntöön. Tilinpäätökseen ei ole kirjattu varausta jälkiverotuspäätöksen johdosta. Mikäli veroviranomaisten päätöksestä tehtyä valitusta ei hyväksytä ja jälkiverotuspäätös jää voimaan, vaikutus tilikauden tulokseen olisi noin 36 miljoonaa euroa koskien vuotta 2008 ja noin 27 miljoonaa euroa koskien vuotta 2009. Kyseessä olevat verot on jo maksettu. Mikäli valitus hyväksytään, Fortum tulee saamaan 7%:n koron kyseessä olevalle summalle.

Lisäksi Fortumilla on meneillään verotarkastuksia mm. Suomessa ja Belgiassa.

Suomessa Fortum on osakkaana maan viidennessä ydinvoimalaitosyksikössä, Olkiluoto 3:ssa (OL3), omistamiensa TVO-osakkeiden (Teollisuuden Voima Oyj) kautta. Fortumin 25 %:n omistusosuus vastaa noin 400 MW:n kapasiteettia. Olkiluoto 3-laitosyksikön rakennustyöt ovat pääosin valmiit ja pääkomponentit on asennettu paikoilleen. Olkiluoto 3 asennukset ja automaation suunnittelu jatkuu. Laitostoimittajalta saatujen tietojen perusteella TVO arvioi, että laitosyksikkö saadaan säännölliseen sähköntuotantoon vasta vuonna 2016. Laitostoimittaja on vastuussa aikataulusta.

TVO jätti vuonna 2012 kanteen ja vastineen Kansainvälisen kauppakamarin sääntöjen mukaisessa välimiesmenettelyssä, joka koskee OL3:n valmistumisen viivästymistä ja siitä aiheutuneita kustannuksia. Kanteen rahamääräinen arvio TVO:n kustannuksista ja menetyksistä on noin 1,8 miljardia euroa, johon sisältyy TVO:n tämänhetkinen varsinainen vaatimus ja arvio-osuus. Välimiesmenettely voi kestää useita vuosia ja kanteen määrää vielä päivitetään. Välimiesmenettely alkoi joulukuussa 2008 OL3:n laitostoimittajan, AREVA-Siemensin aloitteesta. Laitostoimittajan viimeisin rahamääräinen vaatimus, mukaan lukien välilliset kustannukset ja viivästyskorot, on noin 1,9 miljardia euroa. TVO on todennut laitostoimittajan vaateen perusteettomaksi.

Edellä mainittujen oikeusprosessien lisäksi konsernin yhtiöt ovat asianosaisina eräissä konsernin liiketoimintaan ja verotukseen liittyvissä riita-asioissa. Johdon mukaan näillä asioilla ei kuitenkaan ole olennaista vaikutusta konsernin rahoitusasemaan.

22. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin kuuluvat osapuolet on esitetty Fortumin vuoden 2012 tilinpäätöksessä. Vuoden 2013 aikana ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Suomen valtion omistusosuus Fortumin osakkeista vuoden 2013 kolmannen neljänneksen lopussa oli 50,76 %. Vuoden 2013 aikana ei ole tapahtunut muutoksia osakemäärässä.

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	I-III/2013	I-III/2012	2012
Myynnit	52	88	123
Korot lainasaamisista	23	31	42
Ostot	518	497	679

Myynnit vuonna 2012 sisältää vaihto-omaisuuden myyntiä Turun Seudun Energiantuotanto (TSE) Oy:lle.

Tietoja Fortum Heat Naantali Oy:n osakkeiden myynnistä TSE:lle vuonna 2012 on esitetty liitetiedossa 6.

Avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	1 403	1 287	1 370
Myyntisaamiset	19	14	15
Muut saamiset	24	29	16
Pitkäaikaiset velat	248	234	234
Ostovelat	5	7	23
Muut velat	6	7	7

23. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

24. Tunnuslukujen laskentakaavat

Käyttökate (EBITDA =Tulos ennen korkoja, veroja sekä poistoja ja arvonalentumisia)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Vertailukelpoinen käyttökate	=	Käyttökate - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät - tuotantokapasiteettia koskeviin ehtoihin liittyvän varauksen purun nettovaikutus
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Kertaluonteiset erät + muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto - kertaluonteiset erät - muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Kertaluonteiset erät	=	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja tappiot
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Sisältää ne tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat rahoitusinstrumentit, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaisesti suojauslaskentaa sekä IFRIC tulkinnan nro 5 mukaisen vaikutuksen, joka aiheutuu siitä, että taseen saamiin kirjattu Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ei voi ylittää vastaavaa velkaa.
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	=	Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta
Investoinnit käyttöomaisuuteen	=	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoidut korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassaolevan omaisuuserän vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassaolevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassaolevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	=	Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin, osakkuusyhtymäosakkeisiin ja muihin myytävissä oleviin sijoituksiin. Investoitujen tytäryhtiöosakkeiden hankintahintaan on lisätty hankittavan yhtiön nettovelka.
Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta}}{\text{Sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta (IAS 39 oikaistu sekä pois lukien merkittävimmät myyntivoitot ja -tappiot)}}{\text{Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sijoitettu pääoma	=	Taseen loppusumma - korottomat velat - laskennallinen verovelka - varaukset
Sidottu pääoma	=	Korottomat varat + Valtion ydinjätehuoltorahastoon liittyvät korolliset varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä eriä sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien johdannaissojien käypien arvojen muutoksista)

24. Tunnuslukujen laskentakaavat

Vertailukelpoinen sidottu pääoma	=	Sidottu pääoma oikaistuna niillä korottomilla varoilla ja veloilla, jotka aiheutuvat niistä tulevaisuuden kassavirtaa suojaavista johdannaissopimuksista, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat - rahat ja pankkisaamiset
Velkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen määräysvallattomat omistajat}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$
Nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Vertailukelpoinen käyttökate}}$
Korkokate	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut}}$
Korkokate sisältäen aktivoitut vieraan pääoman menot	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut - aktivoitut vieraan pääoman menot}}$
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Kauden voitto - määräysvallattomat omistajat}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$
Oma pääoma/osake, euroa	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$
Edelliset 12 kk	=	Raportointihetkeä edeltävät 12 kuukautta

Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat

Sähkön kulutus						
TWh	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Pohjoismaat	79	81	283	282	391	392
Venäjä	230	229	753	753	1 037	1 037
Tjumen	20	19	64	61	83	86
Tseljabinsk	8	8	26	27	36	35
Venäjän Uralin alue	58	57	186	185	252	253

Keskimääräiset hinnat						
	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Sähkön spot-hinta Nord Pool -sähköpörssissä, euroa/MWh	35,8	20,8	38,8	29,1	31,2	38,5
Sähkön spot-hinta Suomessa, euroa/MWh	42,7	30,9	41,6	35,2	36,6	41,1
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE3, Tukholma euroa/MWh	40,0	23,2	40,1	30,6	32,3	39,4
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE2, Sundsvall euroa/MWh	39,7	22,8	39,9	29,9	31,8	39,3
Sähkön spot-hinta Venäjän Euroopan ja Uralin alueilla, RUB/MWh ¹⁾	1 255	1 143	1 092	988	1 001	1 110
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	251	207	258	218	227	257
Sähkön spot-hinta Saksassa, euroa/MWh	38,8	43,5	37,9	43,0	42,6	38,7
Keskimääräinen kaasun rajahinta Uralin alueella, RUB/1000 m ³	3 327	2 924	3 029	2 673	2 736	3 127
Keskimääräinen kapasiteettihinta vanhalle kapasiteetille, tRUB/MW/kk ²⁾	149	138	158	147	152	160
Keskimääräinen kapasiteettihinta uudelle kapasiteetille, tRUB/MW/kk ²⁾	507	485	550	510	539	564
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh ¹⁾	1 136	1 114	1 013	951	956	1 030
CO ₂ , (ETS EUA), euroa/tonni CO ₂	5	8	4	8	7	5
Hiili (ICE Rotterdam), USD/tonni	76	92	81	94	93	83
Öljy (Brent Crude), USD/bbl	110	109	109	112	112	109

¹⁾ Ilman kapasiteettitariffia.

²⁾ Kapasiteettihinnat maksettu ainoastaan kunakin ajankohtana saatavilla olevalle kapasiteetille.

Vesivarastot				
TWh	30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012	
Pohjoismaiset vesivarastot	91	109	85	
Pohjoismaiset vesivarastot, pitkän ajan keskiarvo	101	101	83	

Vienti / tuonti						
TWh (+ = tuonti, - = vienti Pohjoismaista)	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan + Baltian välillä	0	-5	-2	-15	-19	-6
Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Venäjän välillä	1	0	4	3	5	6
Vienti / tuonti Pohjoismaat, Yhteensä	1	-5	2	-12	-14	0

Venäjän sähköreformi						
%	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Osuus OAO Fortumin sähkön myynnistä vapautetulla sähkön hinnalla	77	81	80	81	82	81

Saavutetut sähkön myyntihinnat						
EUR/MWh	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	Edelliset 12kk
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa	47,4	39,7	45,8	43,7	44,6	46,1
OAO Fortumin saavuttama sähkönhinta	33,8	33,1	31,6	30,5	30,6	31,4

Fortumin tuotanto- ja myyntivolyymit

Sähkötuotanto						Edelliset 12kk
TWh	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	
Fortumin sähkötuotanto EU-maissa ja Norjassa	10,2	12,0	37,1	38,7	53,9	52,3
Fortumin sähkötuotanto Venäjällä	4,2	4,5	14,5	14,1	19,2	19,6
Yhteensä	14,4	16,5	51,6	52,8	73,1	71,9

Lämmöntuotanto						Edelliset 12kk
TWh	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	
Lämmöntuotanto EU-maissa ja Norjassa	2,3	1,9	13,2	12,5	18,5	19,2
Lämmöntuotanto Venäjällä	2,5	2,2	16,2	16,1	24,8	24,9
Yhteensä	4,8	4,1	29,4	28,6	43,3	44,1

Sähkötuotantokapasiteetti divisioonittain				30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
MW						
Power				9 725	9 757	9 702
Heat				1 524	1 565	1 569
Russia				3 825	3 404	3 404
Muut (aurinkovoima Intiassa)				5	-	-
Yhteensä				15 079	14 726	14 675

Lämmöntuotantokapasiteetti divisioonittain				30.9.2013	30.9.2012	31.12.2012
MW						
Power				250	250	250
Heat				8 362	8 864	8 785
Russia				13 466	13 396	13 396
Yhteensä				22 078	22 510	22 431

Sähkötuotanto lähteittäin Pohjoismaissa						Edelliset 12kk
TWh	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	
Vesivoima	3,9	6,3	14,2	18,1	25,2	21,3
Ydinvoima	5,1	5,0	17,7	16,9	23,4	24,2
Lämpövoima	0,9	0,2	3,7	2,0	3,0	4,7
Yhteensä	9,9	11,5	35,6	37,0	51,6	50,2

Sähkötuotanto lähteittäin Pohjoismaissa						Edelliset 12kk
%	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	
Vesivoima	39	55	40	49	49	42
Ydinvoima	52	43	50	46	45	48
Lämpövoima	9	2	10	5	6	10
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Sähkönmyynti						Edelliset 12kk
milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	
Sähkönmyynti EU-maissa ja Norjassa	536	543	1 914	1 916	2 700	2 698
Sähkönmyynti Venäjällä	180	176	608	506	713	815
Yhteensä	716	719	2 522	2 422	3 413	3 513

Fortumin tuotanto- ja myyntivolyymit

Lämmönmyynti						Edelliset
milj. euroa	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	12kk
Lämmönmyynti EU-maissa ja Norjassa	143	140	872	822	1 201	1 251
Lämmönmyynti Venäjällä	28	25	192	198	300	294
Yhteensä	171	165	1 064	1 020	1 501	1 545

Sähkönmyynti alueittain						Edelliset
TWh	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	12kk
Suomi	4,9	4,5	18,0	15,6	21,6	24,0
Ruotsi	5,3	7,1	19,0	21,5	30,1	27,6
Venäjä	5,4	5,3	19,2	16,6	23,3	25,9
Muut maat	0,7	0,7	3,0	2,7	3,8	4,1
Yhteensä	16,3	17,6	59,2	56,4	78,8	81,6

Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Lämmönmyynti alueittain						Edelliset
TWh	III/2013	III/2012	I-III/2013	I-III/2012	2012	12kk
Venäjä	2,5	2,3	16,3	17,8	26,4	24,9
Suomi	0,8	0,9	3,9	4,1	5,8	5,6
Ruotsi	0,7	0,7	5,8	5,6	8,5	8,7
Puola	0,3	0,2	2,8	2,8	4,3	4,3
Muut maat ¹⁾	0,5	0,3	2,3	2,0	2,9	3,2
Yhteensä	4,8	4,4	31,1	32,3	47,9	46,7

¹⁾ Sisältää Iso-Britannian, joka raportoidaan Power-divisioonan muu myynti -rivillä.